

Apstiprināts ar LPF
valdes lēmumu
2022.gada 7.novembrī

Paraplānu pilotu sagatavošana, licencēšana, kvalifikācijas uzturēšana un lidojumu plānošanas un izpildes kārtība (rokasgrāmata)

Satura rādītājs

1. Administratīvā kontrole
2. Organizācija un atbildība
3. Paraplānu pilotu un cita aviācijas personāla kvalifikācijas
4. Apmācību programmas
 - 4.1. Paraplānu pilotu apmācības programma B kvalifikācijai
 - 4.2. Paraplānu pilotu apmācības programma C kvalifikācijai
 - 4.3. Paraplānu pilotu apmācības programma D kvalifikācijai
 - 4.4. Paraplānu pilotu apmācības programma E kvalifikācijai
 - 4.5. Paraplānu pilotu apmācības programma E2 kvalifikācijai
 - 4.6. Paraplānu pilotu apmācības programma PL1 kvalifikācijai
 - 4.7. Paraplānu pilotu apmācības programma PL2 kvalifikācijai
 - 4.8. Paraplānu pilotu apmācības programma T kvalifikācijai
 - 4.9. Paraplānu pilotu apmācības programma I kvalifikācijai
 - 4.10. Paraplānu pilotu apmācības programma SIV kursam
 - 4.11. Apmācības programma vinču operatoru kvalifikācijai
5. Lidojumu ar paraplānu plānošana un izpildes kārtība
6. Iesaistītās personas un rīcība gaisa telpas izmantošanas pārkāpumu gadījumos, nelaimes gadījumu, incidentu, nopietnu incidentu vai atgadījumu izmeklēšanas gadījumos un paraplāna pilotu atbildība
7. Paraplānu pilotu skolu izveide un darbība Latvijā
8. Licencēšanas komisijas izveide un darbs un eksāmenu norise
9. Izsniegto pilotu licenču derīguma termiņš un uzturēšanas kārtība
10. Vinčošana Latvijas Republikas teritorijā
11. Lidojumu ar paraplāniem paredzētas gaisa telpas elastīgas izmantošanas bīstamajās zonās nosacījumi
12. Dopinga lietošanas ierobežošanas normatīvo aktu prasību ievērošana pilotu vidū un antidopinga pasākumu īstenošana atbilstoši Latvijas Republikā pastāvošajai kārtībai
13. Dokumentu paraugi
 - 13.1. Pilota licences paraugs
 - 13.2. Vinču operatora licences paraugs
 - 13.3. Apmācību sniedzēja licences paraugs
 - 13.4. Iesnieguma paraplāna pilota apliecības saņemšanai paraugs
 - 13.5. Maksas pakalpojumu cenrādis
 - 13.6. SIV kursa apliecības paraugs

1. Administratīvā kontrole

1.1. Biedrības "Latvijas Paraplanierisma federācija" (turpmāk - LPF) izstrādātā rokasgrāmata "Paraplānu pilotu sagatavošana, licencēšana, kvalifikācijas uzturēšana un lidojumu plānošanas un izpildes kārtība" (turpmāk - Rokasgrāmata) - atbilst Latvijas Republikas (turpmāk - LR) normatīvajiem aktiem, LPF lēmumiem, vispārlietojamiem termiņiem un definīcijām, kā arī FAI (*Fédération Aéronautique Internationale*) standartiem un abilstošiem normatīvajiem aktiem. Šī Rokasgrāmata satur ekspluatācijas instrukcijas, kurām ir jāpakļaujas atbilstošajam personālam lidojumu plānošanā un izpildē (gan mācību, gan patstāvīgo), satur terminus un definīcijas, kuri nepieciešami Rokasgrāmatas lietošanai.

1.2. Rokasgrāmata ir LPF īpašums.

1.3. Visi šīs Rokasgrāmatas turētāji ir personīgi atbildīgi par savas kopijas atbilstību izmaiņām. Par Rokasgrāmatas kopijas, kura atrodas LPF, saturu un atbilstību izmaiņām ir atbildīgs LPF valdes priekšsēdētājs (Prezidents).

1.4. Rokasgrāmata ir domāta LPF paraplānu pilotu apmācības kursu pasniedzējiem un instruktoriem un paraplānu pilotiem, lai nodrošinātu savu darbību atbilstību LPF lēmumiem un LR normatīvo aktu un FAI lēmumu prasībām.

1.5. LPF izstrādā normatīvos aktus paraplānu pilotu sagatavošanai, licencēšanai, kvalifikācijas uzturēšanai un lidojumu ar paraplāniem, motoparaplāniem un šasijas motoparaplāniem¹ plānošanai un izpildes kārtībai Latvijas teritorijā un uzrauga to prasību ievērošanu.

¹Šasijas motoparaplāns - *ultra vieglais lidaparāts-motoparaplāns ar šasiju*

2. Organizācija un atbildība

2.1. LPF nozīmē vai pilnvaro personu vai personas, kura vai kuras ir atbildīga vai atbildīgas par paraplānu pilotu skolu un pilotu lidojumu organizēšanas un īstenošanas uzraudzību atbilstoši LR normatīviem aktiem un LPF lēmumiem.

2.2. Paraplānu pilotu apmācību personāls, to pienākumi un atbildība:

2.2.1. Paraplānu pilotu apmācību vadītājs:

- koordinē un pārbauda paraplānu pilotu apmācību personāla darbību,
- sagatavo nepieciešamo dokumentāciju,
- atbild par apmācības procesa efektivitāti un atbilstību LR normatīvo aktu un LPF lēmumu prasībām,
- sagatavo un noteiktā termiņā iesniedz LPF šajā Rokasgrāmatā vai citos LPF lēmumos noteiktās atskaides,
- sadarbojas ar LPF,
- organizē paraplānu pilotu teorētisko un praktisko apmācību,
- atbild par paraplānu pilotu kursu darbību, mācību procesa un mācību lidojumu ar paraplānu organizāciju un izpildi saskaņā ar noteiktajām prasībām un noteikumiem,
- pakļaujas LPF pilnvarotajai personai, kura ir atbildīga par paraplānu pilotu skolu, paraplānu pilotu apmācību un mācību lidojumu² ar paraplānu organizēšanas un īstenošanas kontroli un uzraudzību;

2.2.2. Piloti – instruktori (turpmāk – Instruktors):

- veic paraplānu pilotu teorētisko un lidošanas apmācību atbilstoši LPF apstiprinātām apmācību programmām,
- organizē un vada ieplānotās teorētiskās un praktiskās apmācību nodarbības;
- fiksē paraplāna pilota – studenta lidojumus paraplānu pilotu apmācību lidojumu žurnālā ne retāk kā reizi nedēļā;

2.2.3. Cits personāls:

- iesaistās un atbild par pienākumiem, ko uzņemas pēc apmācību vadītāja vai Instruktora uzaicinājuma.

2.3. Paraplāna pilotu atbildība.

2.3.1 Paraplāna pilotu pienākums ir izmantot apmācības procesa laikā iegūtās zināšanas un ievērot spēkā esošos normatīvos aktus un LPF lēmumus, lai nodrošinātu drošus un sabiedrībai draudus neradošus lidojumus ar paraplānu;

2.3.2. Paraplāna pilots nes pilnu atbildību par savu lidojumu ar paraplānu organizēšanu un izpildi. Šie noteikumi attiecas uz visu kvalifikāciju pilotiem;

2.3.3. Paraplāna pilots ir atbildīgs par sava inventāra uzturēšanu tehniskajā un lidošanas kārtībā, kā arī par savlaicīgu pilota kvalifikācijas uzturēšanu un licences pagarināšanu.

² Mācību lidojums – jebkurš lidojums ar paraplānu, ko organizē paraplānu pilotu skolas personāls personām, kuras iegūst noteiktu paraplāna pilota kvalifikāciju.

3. Paraplānu pilotu un cita aviācijas personāla kvalifikācijas

3.1. Pastāv 10 paraplānu pilotu kvalifikācijas: A, B, C, D, E, E2, PL1, PL2, T, I. Visas kvalifikācijas tiek piešķirtas augošā secībā, izņemot kvalifikācijas E, E2, PL1, PL2 un T. Vinču operatora un citas kvalifikācijas piešķir LPF noteiktajā kārtībā.

3.2. Kvalifikācija A (*SafePro Para³ 1-2*) piemērojama paraplāna pilotam – studentam, sākot no pirmajiem patstāvīgajiem mācību lidojumiem līdz A kvalifikācijas paraplāna pilota licences iegūšanai. Šīs kvalifikācijas īpašnieks drīkst veikt lidojumus ar paraplānu tikai Instruktoru uzraudzībā mierīgos laika apstākļos.

3.3. Kvalifikācija B (*SafePro Para 3*) piešķirama kluba pilotam. Šī ir bāzes kvalifikācija, kuru saņemot, paraplāna pilots ir pilntiesīgs gaisa satiksmes dalībnieks. Šīs kvalifikācijas īpašnieks drīkst veikt lidojumus ar paraplānu dinamiskajās un termiskajās plūsmās mierīgos laika apstākļos, pirmās 30 (trīsdesmit) stundas⁴ lidojumus veicot augstākas kvalifikācijas pilota uzraudzībā.

3.4. Kvalifikācija C (*SafePro Para 4*) – apliecinājums tam, ka paraplāna pilots drīkst veikt termiskos lidojumus ar paraplānu un ir apguvis tam nepieciešamās zināšanas. C kvalifikācijas paraplāna pilots ir paraplāna pilots ar pietiekamu pieredzi, spējīgs lidot sarežģītos laika apstākļos un patstāvīgi plānot maršrutus, ņemot vērā laika prognozes un gaisa kontroles zonu sadalījumu. Ierobežojumu noteikšana ir C kvalifikācijas paraplāna pilota kompetencē. Šo kvalifikāciju piešķir atbilstoši dažādos meteoroloģiskajos apstākļos nolidotajām stundām un distancēm, saskaņā ar šo Rokasgrāmatu. Papildus paraplāna pilots var lūgt piešķirt *SafePro Para 4A* kvalifikāciju – paraplāna pilots, kas augstā līmenī pārvalda specifiskas nosēšanās precizitātē ar paraplānu prasmes un tehnikas, var veikt startus ar dažādām vinčām un no nogāzēm, ir pieredze dalībai nosēšanās precizitātē ar paraplānu sacensībās.

3.5. Kvalifikācija D (*SafePro Para 5*) - piešķirama pieredzējušam maršrutu pilotam, kurš ir ieguvis nepieciešamās zināšanas, lai veiktu maršruta lidojumus ar paraplānu (planēšanas attālums ir lielāks nekā spārna kvalitāte / lidojuma ar paraplānu trajektorija ir lielāka par paraplāna lidojuma kvalitāti) un lidojumus ar paraplānu termālos gaisa apstākļos un kalnos⁵.

3.6. Kvalifikācija E - piešķirama paraplāna pilotam, kurš lido ar motoparaplānu un ir nokārtojis eksāmenu A vai B kvalifikācijas iegūšanai, un ir izpildījis citas šajā Rokasgrāmatā noteiktās prasības E kvalifikācijas paraplāna pilota licences saņemšanai. Šīs kvalifikācijas īpašnieks drīkst veikt lidojumus ar motoparaplānu mierīgos laika apstākļos, pirmos 50 (piecdesmit) lidojumus veicot pieredzējošā pilota uzraudzībā. Šis noteikums ir rekomendējošs, ja pilots iepriekš ir veicis ne mazāk kā 50 (piecdesmit) lidojumus ar šasijas motoparaplānu.

3.7. Kvalifikācija E2 - piešķirama motoparaplāna pilotam ar pieredzi lidojumu ar motoparaplānu veikšanā tandēmā, kurš var uzrādīt šajā Rokasgrāmatā noteikto minimālo nolidojumu E2 kvalifikācijas iegūšanai, lido droši un stabili, lai varētu lidot ar motoparaplānu ar pasažieri un kurš ir izgājis pilnu SIV kursa programmu.

³SafePro Para – FAI Drošības kvalifikācijas standarts (Safety Proficiency Standards For Paragliding)

⁴ Stunda – astronomiskā stunda (60 minūtes)

⁵Kalni - reljefa forma, kas paceļas augstu virs tuvākās apkārtnes. No pārējās apkārtnes kalnu nošķir skaidri saskatāma pakāje vai daži mazāki pauguri. Kalnus iedala zemajos (absolūtais augstums 500-1000 m), vidēji augstajos (1000-2500 m) un augstajos (vairāk par 2500 m)

3.8. Kvalifikācija PL1 - piešķirama paraplāna pilotam, kurš lido ar šasijas motoparaplānu un ir nokārtojis eksāmenu A vai B kvalifikācijas iegūšanai, un Eksāmenu komisija ir pieņēmusi lēmumu par paraplāna pilota praktiskās lidošanas prasmi atbilstību lidojumiem ar šasijas motoparaplānu. Šīs kvalifikācijas īpašnieks drīkst veikt lidojumus ar šasijas motoparaplānu mierīgos laika apstākļos, pirmos 50 (piecdesmit) lidojumus veicot pieredzējošāka pilota uzraudzībā. Šis noteikums ir rekomendējošs, ja pilots iepriekš ir veicis ne mazāk kā 50 (piecdesmit) lidojumus ar motoparaplānu.

3.9. Kvalifikācija PL2 - piešķirama šasijas motoparaplāna pilotam ar pieredzi, kurš var uzrādīt šajā Rokasgrāmatā noteikto minimālo nolidojumu PL2 kvalifikācijas iegūšanai, lido droši un stabili, lai varētu lidot ar šasijas motoparaplānu ar pasažieri un kurš ir izgājis pilnu SIV kursa programmu.

3.10. Kvalifikācija T (*SafePro Para 6*) - piešķirama C kvalifikācijas paraplāna pilotam ar pieredzi lidojumu ar paraplānu veikšanā tandēmā, kurš lido droši un stabili, lai varētu lidot ar paraplānu ar pasažieri, un kurš ir izgājis pilnu SIV kursa programmu.

3.11. Kvalifikācija I - piešķir tiesības veikt citu paraplānu pilotu apmācības. Profesionālis – pieredzējis speciālists paraplanierisma sportā, spēj profesionāli apmācīt uz jebkuru no kvalifikācijām, kuras ir norādītas Instruktoru licencē.

3.12. Vinčas operators – persona, kura veic vinčotāja pienākumu lidojumu ar paraplāniem norisei: A kategorija – vinčotājs bez tiesībām veikt apmācību darbam ar vinču, B kategorija – pieredzējis vinčotājs ar tiesībām veikt apmācību darbam ar vinču atbilstoši licencē norādītajam (pasīvā, aktīvā vinča).

4. Apmācību programmas

4.1. Paraplānu pilotu apmācības programma B kvalifikācijai

4.1.1. Apmācību kursa mērķis ir sagatavot paraplāna pilotus, lai viņi droši varētu veikt vienkāršus vizuālos lidojumus ar paraplānu un saņemt paraplāna pilota B kategorijas licenci;

4.1.2. Paraplāna pilota licenci var iegūt no 12 (divpadsmit) gadu vecuma (augums ne mazāks kā 1.50m un svars – ne mazāk kā 45kg). Pretendentiem, kas ir jaunāki par 18 (astoņpadsmit) gadiem un vēlas iegūt paraplāna pilota licenci, izvēlētās paraplānu pilotu skolas personālam jāuzrāda abu vecāku (vai likumisko pārstāvju) rakstiska atļauja, izziņa no ģimenes ārsta, apliecinot, ka nepastāv ierobežojumi, lai persona nodarbotos ar paraplanierismu un obligāti jābūt spēkā esošai negadījumu un civiltiesiskai apdrošināšanai;

4.1.3. Pilotam – studentam ir jāiziet pilna paraplānu pilota apmācību programma. Apmācību programma ir paredzēta 48 (četrdesmit astoņu) stundu apjomā un tā ietver:

- 1) teorētisko apmācību – 15 (piecpadsmit) stundas;
- 2) praktiskās nodarbības, ieskaitot pirmslidojuma sagatavošanos – minimāli 30 (trīsdesmit) stundas;
- 3) mācību lidojumus – minimāli 33 (trīsdesmit trīs) lidojumi ar paraplānu t.sk. 2 lidojumi ar paraplānu tandēmā ar instruktoru un 3 (trīs) stundas gaisā;

4.1.4. Pilotam – studentam, kuram ir zināšanas un iepriekšējā teorētiskā sagatavotība kādā no aviācijas nozarēm, teorētiskais apmācības apjoms var tikt samazināts. Lai noteiktu esošo zināšanu un nepieciešamo apmācību apjomu, pirms apmācības ir jāiziet teorētiskā pārbaude (pārrunas) pie Instruktorā;

4.1.5. Apmācībai tiek izmantoti sekojoši mācību līdzekļi:

- 1) literatūra, kas saistīta ar paraplanierismu;
- 2) video materiāls paraplānu pilotu apmācībai;
- 3) praktiskās nodarbības uz zemes un gaisā.

4.1.6. Apmācību laika ierobežojumi. Atpūtas periods.

4.1.6.1. Teorētiskās apmācības apjoms dienā nedrīkst pārsniegt 8 (astoņas) stundas, ieskaitot mācību lidojumus, ja tie ir ieplānoti vienā un tajā pašā dienā. Dienā pilots-students drīkst veikt ne vairāk kā 7 (septiņus) lidojumus ar paraplānu.

4.1.6.2. Nedēļā apmācību nodarbību dienas nedrīkst pārsniegt 5 (piecas) dienas pie nepārtraukta apmācību procesa.

4.1.7. Teorētiskā apmācība notiek klases nodarbību veidā vai lidojumu ar paraplānu organizēšanas vietā, izmantojot video un vizuālos mācību līdzekļus.

4.1.8. Teorētiskās apmācības programmas saturs (stundas):

1) Gaisa tiesības /2 stundas/:

- Lidojumu ar paraplānu noteikumi Latvijā
- Lidojumu ar paraplānu noteikumi pasaulē
- Kontrolējamā un nekontrolējamā gaisa telpa
- Noteikumi par lidojumu ar paraplānu veikšanas kārtību Latvijas nosēšanās laukumos un gaisa satiksmes zonās
- Latvijas paraplanierisma federācijas loma un uzdevumi
- Licenču un kvalifikāciju derīgums

2) Lidojumu ar paraplānu principi un aerodinamika /3 stundas/:

- Atmosfēra
 - Sastāvs un struktūra
 - Atmosfēras spiediens
- Paraplāna aerodinamiskie raksturlielumi
 - Spēku dinamika planējošā lidojumā ar paraplānu un pagriezienā.
- Centrbēdze

- Gaisa ātrums un ātrums attiecībā pret zemi
- Kritiskais lidojuma ar paraplānu ātrums
- Uzplūdes leņķis. Uzplūstošais gaiss. Hordas līnija
- Aerodinamiskais profils. Bernulli likums
- Paraplāna vadības principi
- Lidojuma ar paraplānu augstuma palielināšana un samazināšana.
- Dažādas tehnikas
 - Starts ar vinču. Starts nogāzēs
 - Asimetriskā spārna sakļaušanās
 - Spārna noraušana ar bremzēm

3) Meteoroloģija /3 stundas/:

- Atmosfēra
 - Sastāvs un struktūra
 - Vertikālais sadalījums
- Vējš
 - Vēja veidošanās
 - Vēja virziens un stiprums
 - Jūras brīze
 - Gaisa masas un frontes, ar tām saistītās laika apstākļu izmaiņas
- Mākoņu veidošanās
 - Augšupejošās gaisa masas
 - Mākoņu klasifikācija (veidi)
 - Mākoņu bāze. Inversija. Rasas punkts
- Negaisi
 - Lidojumu ar paraplānu ierobežojumi negaisa tuvumā
 - Negaisa veidošanās apstākļi

4) Aeroloģija /2 stundas/:

- Aeroloģijas pamati
- Ķermeņu aptece ar gaisa plūsmu
 - Gaisa pretestība, gaisa blīvums
 - Lamināra un turbulenta gaisa plūsma
- Vēja gradients
- Kalna kores iespaids
- Rotori
- Starta laukuma analīze

5) Paraplāna uzbūve un ekspluatācija, inventārs /3 stundas/:

- Paraplāna konstrukcija un terminoloģija
- Standarti un kritēriji kvalitātes noteikšanai
- Paraplāna izvēle, pilota kvalifikācija un pieredze, izmantošanas mērķi
- Piekares sistēmas izvēle
- Pilota ekipējums: aizsargķivere, zābaki, cimdi, apģērbs
- Ekipējuma apkope
- Rezerves izpletnis, tā pielietošana un apkope
- Akseleratora un Trimmera darbība
- Pirmslidojuma ar paraplānu pārbaude
- Lidojuma ar paraplānu instrumenti (rācija, variometrs, GPS)

6) Medicīna un cilvēciskais faktors /2 stundas/:

- Pamatjēdzieni saistībā ar cilvēka fizioloģiju

- Elpošana un asinsrite
- Parciālā spiediena efekts
- Augstuma ietekme
- Gāzu apmaiņa
- Hipoksija
- Hiperventilācija
- Lidošanas veselība
- Slikta pašsajūta efekts un ārstēšana
- Narkotikas, medikamenti un blakus efekti
- Alkohols
- Nogurums
- Fiziskā sagatavotība
- Stress
- Cēloņi un ietekme
- Stresa apzināšanās un samazināšana
- Apstākļu novērtēšana un lēmuma pieņemšana
- Priekšstati par pilota spēju novērtēt apstākļus
- Psiholoģiskās nostājas
- Sporta psiholoģija
- Riska novērtēšana

4.1.9. Praktiskās nodarbības paredzētas pilota - studenta praktiskajai sagatavošanai uz zemes pirms mācību lidojumu veikšanas.

4.1.10. Praktisko nodarbību (lidojumu ar paraplānu) uzdevumi:

Uzdevums Nr. 1 Lidojums ar paraplānu tandēmā

Uzdevumu skaits 2

Izpildes norādījumi: Lidojums ar paraplānu tandēmā apmācības programmas ietvaros notiek tad, kad pilots - students ir sasniedzis gatavību sākt mācību lidojumus. To, vai pilots - students ir gatavs sākt mācību lidojumus, nosaka Instruktors. Lidojums ar paraplānu tandēmā ar Instruktoru ir pāreja no prasmes vadīt spārnu uz zemes uz prasmi vadīt paraplānu lidojumā.

Tiek veikti 2 (divi) lidojumi ar paraplānu tandēmā, kuru laikā Instruktors pilotam - studentam palīdz iejusties pilota lomā un vadīt paraplānu. Nostartē Instruktors, tālāk vadību dod pilotam - studentam, palīdzot stūrēt un izvēlēties lidojuma ar paraplānu trajektoriju, piezemēties.

Piezīmes: Tandēma un solo paraplāna vadība atšķiras. Tandēms ir divas reizes smagāka sistēma, līdz ar to vadība ar bremzēm ir smagnējāka. Solo spārns vadās vieglāk (jāpieliek mazāk spēka, lai veiktu manevru) un reaģē ātrāk gan uz bremzi, gan uz svaru.

Uzdevums Nr. 2 Lidojums ar paraplānu pa apli

Uzdevumu skaits 2

Izpildes norādījumi: Lidojums ar paraplānu pa apli ir pirmais uzdevums, ko piloti - studenti veic savos mācību lidojumos. Tas ir pirmais patstāvīgais lidojums ar paraplānu un tādēļ jo īpašs. Pirms pirmā patstāvīgā lidojuma ar paraplānu vajag rūpīgi sagatavoties un galvā jābūt skaidrai domai, kāda ir lidojuma ar paraplānu secība. Uzdevums - pacelties, ieturēt kursu, atkābināties, atlidot uz startu un nolaisties. Uzdevuma mērķis ir pirmo reizi patstāvīgi startēt, pierast pie sajūtas, ka atrodi gaisā, un pirmoreiz patstāvīgi piezemēties. Lidojumu ar paraplānu pilnībā vada Instruktors pa rāciju no zemes.

Piezīmes: Pēc pirmā patstāvīgā lidojuma ar paraplānu ir vērts atpūsties un nomierināties – ļaut emocijām izraģēt un mācību lidojumus turpināt, kad iegūts miers un skaidrība par jautājumiem, kas radās.

Uzdevums Nr. 3 Mierīgi pagriezieni 90-180-360 grādi

Uzdevumu skaits 2

Izpildes norādījumi: Uzdevums paredzēts lidošanas virzienu un spārna vadības koordinēšanai. Pagriezieni taisnos leņķos dod iespēju mācīties orientēties gaisā izvēloties orientierus pagriezienam un izprast, kā vadīt spārnu precīzi. Uzdevums - pacelties, atkabināties, veikt pagriezienus taisnos leņķos, atlidot uz startu un nolaisties. Pagriezieni jāveic ar vieglu svāru un bremzes palīdzību, liekot svāru un velkot bremzi uz to pusi, uz kuru vēlamies pagriezties. Pagriezieni jāveic lēzeni un gludi, koncentrējoties uz pagriezienu leņķiem pēc orientiera.

Uzdevums Nr. 4 Vadība tikai ar svāru

Uzdevumu skaits 2

Izpildes norādījumi: Uzdevums paredzēts spārna vadības izpratnei, izmantojot tikai svāru. Uzdevuma laikā pēc atkābes pilots - students, nelietojot vadības auklas (bremzes), vada paraplānu tikai ar svāru palīdzību, sasveroties uz to pusi, uz kuru vēlas pagriezties. Ja sveramies uz labo pusi, paraplāns griežīsies pa labi. Jo dziļāk liek svāru, jo mazāks ir pagriezienu rādiuss. Uzdevumu var veikt tikai mierīgos gaisa apstākļos un rokās joprojām tiek turētas bremzes, bet tās netiek lietotas uzdevuma laikā. Vadība ar svāru ļauj izprast paraplāna dubālo vadības principu (bremzes + svārs), apjaust, cik daudz pilota sasvērums iekārē ietekmē paraplāna vadību un vispārējo paraplāna pasīvās drošības līmeni. Pēc atkābes pilots - students sāk uzdevumu – manevrē ar svāru, nelietojot bremzes, taisot pagriezienus vai pat apli. Tuvojoties startam, pilots – students pāriet uz vadību ar bremzēm, lai koriģētu kursu un precīzi piezemētos.

Uzdevums Nr. 5 Rezerves izpletna mešanas imitācija

Uzdevumu skaits 1

Izpildes norādījumi: Šis ir treniņš gaisā rezerves izpletna roktura ātrai atrašanai, izvilkšanas kustības/rokas vēzienu imitācijas treniņam un tālāko veicamo darbību koordinēšanai rezerves izpletna mešanas gadījumā. Uzdevums ir pacelties, atkabināties, veikt metiena imitācijas kustības, stabilizēt spārnu, atlidot uz startu un nolaisties.

Uzdevuma izpildes secība:

- 1.kustība - roktura atrašana;
- 2.kustība - rezerves izpletna izvilkšanas imitācija uz sāniem/priekšu (pirmais vēziens);
- 3.kustība - rezerves mešanas imitācija uz aizmuguri/sāniem ar maksimāli enerģisku vēzienu (otrais vēziens).;
- 4.kustība – aizmugurējo rindu satveršana, kas imitēs paraplāna plūsmas noraušanu, lai netraucētu rezerves izpletna darbībai;
- 5.kustība – kāju sakļaušana kopā viegli ieliekto ceļos, lai sagatavotos sitienam pret zemi, amortizējot sitiena spēku.

Piezīmes: Īstā situācijā rezerves izpletnis tiek mests ar visu rokturi projām virzienā no pilota. Šajā uzdevumā tiek “vicināta roka” un trenētas kustības. Pats svarīgākais ir otrais vēziens, jo no tā atkarīgs, cik ātri rezerves izpletnis sāks atvērties. Tā kā rezerves izpletnis sver no 0,8-3 kg un metiens prasa piepūli, tad pirmais vēziens uz priekšu ir priekšnosacījums otrā vēzienu enerģijai un jāmet ir ar spēku. Svarīgi, lai konvertā sapakotais rezerves izpletnis uzņemtu ātrumu un ar inerci atvērtos visi gredzeni un konverts norautos uzreiz pēc izmešanas. Rezerves izpletnis atvērsies arī tad, ja tas vienkārši izvelsies no iekāres bez mešanas, bet atvērtā ilgums būs krietni ilgāks un garāks, vai pat neatvērsies iepīties spārnā. Tādēļ ir jāmet ar vēzienu un projām no sevis. Ķermenim ir laba kustību atmiņa un ietrenētā kustība īstajā brīdī nostrādās, tādēļ jo īpaši svarīgi ir šo kustību trenēt. Rezerves izpletna mešanai ir sava secība un principi, lai tā tiktu izmesta maksimāli labi. Vēzienu un metiena treniņi un tā izpildes kvalitāte, dod labākos rezerves atvērtā rādītājus.

Uzdevums Nr. 6 Pagriezieni 180 – virziena maiņa / “astotnieks”

Uzdevumu skaits 2

Izpildes norādījumi: Uzdevums paredzēts, lai apgūtu virziena maiņu un pozīcijas noturēšanu pirms ielidošanas glisādē, kombinējot vadībā svaru ar bremzi. Pagriezienu veikšanas principi ir līdzīgi kā uzdevumā “Mierīgi pagriezieni 90-180-360 grādi” - jāveic ar svaru un bremzi uz vienu pusi. Astotnieks ir 180 grādu pagriezienu sērija, katru reizi mainot pagriezienu virzienu sākot ar 2 un vairāk pagriezienu.

Uzdevuma izpildes laikā jāņem vērā vēja stiprums. Bezvēja laikā izmantojot “astotnieku” pozīcijas noturēšanai trajektorija patiešām būs astotnieka formā, kur katram pagriezienam ir vairāk kā 180 grādu, turklāt stiprākā vējā veicot “astotnieku”, trajektorija atgādinās saspiestu astotnieku vai neveidos “astotnieka” cilpas un katra pagriezienu grādi būs mazāk kā 180 grādu.

Uzdevums Nr. 7 Vadība ar aizmugurējām rindām

Uzdevumu skaits 2

Izpildes norādījumi: Uzdevums paredzēts, lai apgūtu spārna vadību gadījumā, ja bremze(s) vairs nestrādā. Tas var būt 3 gadījumos:

1. Notrūkst bremžu strope, ja tā starta vai treniņu laikā uz zemes vai gaisā bojāta.
2. Atsējās bremžu rokturis un bremžu strope plīvo pie spārna nerasniedzamā augstumā. Iespējams gadījumos, kad mezgls bremzei ir uzsiets nekvalitatīvi.
3. Bremze ir sapinusies nepareizi sagatavojoties startam un nevar vai nav laika atpiņķerēt un ir jāveic stūrēšana nekavējoties.

Spārnam, atkarībā no modeļa, ir 3 vai 4 rindas (A B C vai A B C D). Šajā uzdevumā jālieto pašas aizmugurējās rindas pirms bremzēm. Parasti pie aizmugurējās rindas stiprinās bremžu rokturu magnēti un trīši.

Piezīmes: Ja pārtrūkst bremžu strope vai atsienas bremze, spārnu var vadīt ar aizmugurējām rindām. Vadības princips ir tas pats, kas ar bremzēm – kuru pusi velc, uz to griežas paraplāns. Ja salīdzina bremzi un aizmugurējo rindu, atšķiras vadības nianšes. Bremžu gājiens ir līdz 15 (piecpadsmit) centimetriem līdz iestājas spārna noraušana, bet aizmugurējo rindu gājiens ir krietni īsāks. Pavelkot dziļāk aizmugurējo rindu ir viegli noraut spārnu, tādēļ lietojam tikai tik, cik nepieciešams, lai pagrieztos. Bremzes nefunkcionēšanas situācijā, kad ir mezgls vai bremze ir sapinusies un ir fiksētā pozīcijā, jāpārņem vadība ar aizmugurējām rindām vai jālieto bremžu strope virs mezglā vai sapinuma vietas.

Uzdevums Nr. 8 Knābieni

Uzdevumu skaits 3

Izpildes norādījumi: Uzdevums paredzēts, lai izprastu spārna svārstības un mācētu tās apturēt. Knābiens ir spārna ieskriešanās uz priekšu attiecībā pret pilotu, kas parasti kombinējas ar pretēju pilota svārstību atpakaļ. Knābiens brīdī spārns uzņem ātrumu. Spārns ieskrienas un apdzen pilotu. Šajā uzdevumā pēc atkaves knābieni ir jāprovocē pilotam-studentam. Šajā uzdevumā tiek apgūti simetriski knābieni uz priekšu, darbojoties ar bremzēm līdz karabīnēm un sāniskie knābieni, izejot no dinamiska manevra. Lai uztaisītu simetrisku knābienu, pievelkam abas bremzes līdz karabīnēm, lai sabremzētu spārnu. Spārns tiek sabremzēts, bet ķermenis pēc inerces turpina kustēties uz priekšu un uzšūpojas uz priekšu/augšu. Mainās spārna uzplūdes leņķis un spārns sabremzējas vēl vairāk. Kad ķermenis sasniedz augstāko svārsta punktu un tūlīt sāks iet atpakaļ, bremzes ir jālaiž vaļā. Spārns ieskrienas, ķermenis svārstās atpakaļ un spārns veic knābienu uz priekšu. Lai uzturētu šūpošanos/uzšūpotos vēl vairāk, ir jātrāpa ritmā ar nākamo piebremzēšanu. Nākamā piebremzēšana seko brīdī, kad ķermenis atkal ieskrienas - šūpojas uz leju. Līdzīgi kā šūpolēs, kad šūpojamie uz priekšu, mēs atsperamies pret šūpolēm. Līdzīgi ir ar paraplāna šūpošanu. Kad mēs šūpojamies uz priekšu, atkal pievelkam bremzes un spārns uztur šūpošanos vai to palielina. Tas atkarīgs no tā cik daudz lieto bremzes. Šūpošanās vingrinājumam bremzes lietojam tikai līdz karabīnēm. Šajā

uzdevumā otro vai trešo knābienu noķeram, lai iemācītos to nodzēst. Tā pat kā knābienu radot, lietojam bremzes, tā pat arī to dzēšot, lietojam bremzes, bet citā laikā. Knābiens jāķer brīdī, kad spārns uzņem ātrumu un ir virs galvas. Savlaicīgi pieturēt spārnu aizmugurē nav vērts, jo ķermenis ir ieskrējies uz priekšu, knābiens sekos jebkurā gadījumā arī ar sabremzētu spārnu. Cik ass knābiens, tik veicīgi rīkojamies ar bremzēm.

Ja knābiens ir lēns, tas neies dziļi un, lai to noķertu, nav jālieto daudz bremžu. Ja knābiens ir ātrs, jārikojas ātri, neļaujot spārnam ieskrīties dziļi priekšā. Dziļus knābienus vajag kontrolēt ar bremzēm.

Lai provocētu sātisku knābienu, ir jāieiet dinamiskā pagriezienā un jāļauj spārnam tikpat strauji iziet no manevra. Ķermenis kā svārsts izšūpojas zem spārna nesimetriski, uzšūpojas uz priekšu ieslīpi, spārns paliek aizmugurē un kad ķermenis šūpojas atpakaļ – spārns knābj. Sātisko knābienu ķeram tā pat kā simetrisko - ar abām bremzēm spārnu pieturot brīdī, kad tas apdzen mūs un ir virs galvas, kaut arī tas notiek ieslīpi.

Piezīmes: Dziļā knābienā spārns var aizlekt pilotam priekšā vai pat ekstrēmos gadījumos - zem pilota. Tas ir iespējams sportiskiem spārniem, piemēram, nepareizi izejot no norauta spārna situācijas vai lidojot, piemēram, spēcīgā rotora zonā. Skolā apmācības notiek ar pašiem drošākajiem spārniem un piemērotos laika apstākļos. Turklāt spārni, kas tiek izmantoti apmācību procesā, ir radīti, lai knābienu ātri dzēstos un būtu maksimāli sekli, tādēļ mācību lidojumos nav pamata uztraukties par dziļiem knābienu. Sekli knābienu ir nekaitīgi un par tiem vajag uztraukties tikai pie piezemēšanās esot glisādē, lai nolaišanās būtu gluda.

Uzdevums Nr. 9 Troses pārtrūkšanas imitācija

Uzdevumu skaits 1

Izpildes norādījumi:

Uzdevums paredzēts, lai apgūtu zināšanas un prasmes rīcībai gadījumos, kad neplānoti vinčošanās laikā pārtrūkst vinčošanās trose.

Pirmais, kas jādara, troses pārtrūkšanas situācijā – jāķer knābiens. Knābiens ir jāķer brīdī, kad spārns ir virs galvas. Kad knābiens ir noķerts, jāpaņem trose rokā (netinot uz rokas), tad trose jāatkabina no atkabes un jālido uz startu. Trose virs starta zonas jāpalaiž vaļā. Ja augstums ir ļoti zems, iespējams, ka nav laika atkabināties no troses un jāpiezemējas. Ja augstums ir pietiekams, atkabinām nekavējoties trosi, pārliecināties, ka trose ir atbrīvota un nolaižamies startā.

Piezīmes: Šajā uzdevumā pacelšanās laikā operators pietiekami drošā augstumā apzināti palaidīs vaļā vinčas slodzi pilnībā. Pēc atslābuma (knābienu) sagaidām, kad spārns iziet virs galvas, un ķeram knābienu.

Uzdevums Nr. 10 Ausis

Uzdevumu skaits 1

Izpildes norādījumi:

Ausis ir vienkārša augstuma samazināšanas figūra, kuras laikā pilots noloka spārna malas (ausis). Šajā uzdevumā pēc atkabes jāapgūst ausu nolocīšanas tehnika un paraplāna vadība ar svaru.

Lai nolocītu ausis ir jāpavelk A-rindu malējās stropes. Parasti paraplāniem ir dalītās A-rindas. Tas nozīmē, ka ausu strope ir izdalīta no A-rindas un tai ir atsevišķa lence un karabīne brīvajos galos (var būt pat citā krāsā). Lidojuma ar paraplānu laikā ausu stropes izvirzās uz sāniem un ir viegli sasniedzamas. Ausu stropes ir pa vienai katrā pusē, jo no dalītās A-rindas karabīnes uz centra-plānu iet 2 stropes (uz spārna vidus daļu). Šajā uzdevumā mums interesē malējās stropes. Ja paraplānam nav dalītās A-rindas, tad lietojam vienkārši A-rindu malējās stropes. Parasti A-rindai pie brīvajiem galiem pienāk 6 stropes - 3 labajā un 3 kreisajā pusē.

Ausis noloka sekojoši - nelaižot vaļā bremzes, aizsniedzamies līdz malējām A-rindu stropēm un

paņemam vienādā augstumā; vienmērīgi velkam uz leju, līdz nolokās ausis; lai ausis paliktu nolocītas, turam cik nepieciešams; kad vēlamies izbeigt mācību lidojumu ar ausīm, vienkārši palaižam ausu stropes vaļā. Skolas spārniem ausis pašas atlokās līdz ir atlaistas stropes. Jo augstāk pilots aizsniedzas pēc ausu stropēm, jo lielākas ausis var uztaisīt un lielāku grimšanu var panākt.

Mācību lidojuma laikā ar ausīm, paraplānu ir jāvada ar svara palīdzību, jo rokas ir aizņemtas ar ausu stropju turēšanu.

Piezīmes: Ir atšķirība paraplāna vadībai ar svaru bez ausīm un ar ausīm. Paraplānam ausis darbojas kā sānisko svārstību stabilizatori. Tās nolokot, spārns lido uz centraplāna un vieglāk sašūpojams sāniski. Tādēļ pie lielām ausīm paraplāns ir jūtīgāks uz sānu šūpošanos. Līdz ko ausis palaižam vaļā, spārna ausis atkal strādā kā stabilizatori un šūpošanās automātiski dzēšas.

Nolokot ausis, tiek samazināts spārna aerodinamiskā profila laukums un nedaudz arī ātrums, jo sakļautās ausis rada lielāku pretestību. Tādā veidā samazinās celjspēja un paraplāns straujāk zaudē augstumu. Ja vienkāršā lidojumā A klases paraplāns grimst ar - 1,2m/s, lietojot figūru ausis, spārna grimšana var variēt no - 1,5 līdz - 3m/s, atkarībā no tā, cik lielas ausis noloka.

Uzdevums Nr. 11 Nolaišanās ar ausīm

Uzdevumu skaits 2

Izpildes norādījumi:

Uzdevums paredzēts, lai apgūtu augstuma samazināšanas un lidojuma ar paraplānu saīsināšanas taktiku.

Pirms pilots – students ieiet glisādē uz nosēšanas, pilots – students noloka ausis. Turam cik nepieciešams un īsi pirms bremzēšanas uzsākšanas, palaižam ausu stropes vaļā.

Skolas spārniem ausis pašas atlokās līdz ir atlaistas stropes. Jo augstāk pilots aizsniedzas pēc ausu stropēm, jo lielākas ausis var uztaisīt un lielāku grimšanu var panākt.

Mācību lidojuma laikā ar ausīm, paraplānu ir jāvada ar svara palīdzību, jo rokas ir aizņemtas ar ausu stropju turēšanu.

Piezīmes:

Situācijas, kurās nepieciešams lidot ar nolocītām ausīm:

- lai regulētu lidojuma ar paraplānu augstumu un nepārsniegtu gaisa telpu;
- lai apturētu augšup celšanos un neielidotu mākonī;
- lai samazināt lidojuma ar paraplānu laiku;
- lai palielinātu grimšanas ātrumu pirms nolaišanās vietās, kur ir vieglas augšupejošas plūsmas;
- kalnos, nolaižoties startā uz nogāzes vai dinamiskajās plūsmās.

Paraplāna ātrums pie nolocītām ausīm samazinās par aptuveni 10%.

Lidojot ar nolocītām ausīm jāņem vērā ierobežotā manevrēšana un grimšanas ātrums.

Ja ilglaicīgi turam novilkta ausis, ātrāk tiek zaudēts augstums un lidojums ar paraplānu būs īsāks.

Grimšanas ātrumu var regulēt ar nolocīto ausu lielumu. Jo lielākas ausis, jo paraplāns vairāk grims, bet lidos lēnāk. Tas jāņem vērā situācijās, ja ir liels pretvējš.

Uzdevums Nr. 12 Termālie pagriezieni

Uzdevumu skaits 1

Izpildes norādījumi:

Lai lidotu termālos lidojumus ar paraplānu ir jāsaprot augšupejošo plūsmu (termāļu) daba un jābūt tajās uzturēties. Uzdevums paredzēts, lai iemācītos gludus, šaurāka rādiusa pagriezienus, kas nepieciešami, lai noturētos augšupejošās plūsmās. Termālo lidojumu ar paraplānu apgūšanai nepieciešams daudzas gaisa stundas un labākais treniņš ir lidot tieši termālos lidošanas apstākļos. Šajā uzdevumā tiek apgūts tikai pagrieziena principi, kurā spārns griežas relatīvi šaurā pagrieziena rādiusā ar nelielu spārna sagāzumu.

Lai iegūtu šaura pagrieziena rādiusu ar nelielu spārna sagāzumu, pagriezieni jāveic koordinējot svaru un bremzes vienlaicīgi. Līdzīgi kā lēzenos pagriezienos, ir jālieto svars un iekšējā bremze, lai spārnu grieztu uz vienu pusi. Papildus tam jālieto arī ārējā bremze ar ko regulēt pagrieziena rādiusu un sagāzumu. Mēreni lietojot abas bremzes, spārns lidos nedaudz lēnāk, kas palīdz veikt mazāka rādiusa pagriezienus. Nepieciešamais pagrieziena rādiuss ir atkarīgs no termāļa izmēriem. Jo šaurāks termālis, jo mazāka rādiusa pagriezienu jāuztur. Turklāt termāļiem parasti ir "centrs", kurā atrodas pacēlums ir vislabākais.

Uzdevums Nr. 13 Vingovers (wingover)

Uzdevumu skaits 2

Izpildes norādījumi:

Šī gaisa figūra ir sāniska šūpošanās ar pagriezienu lielā amplitūdā, kad pilots galējā fāzē uzšūpojas krietni virs spārna. Skolā apgūst vingoveru seklā amplitūdā, lai rastu izpratni, kā sašūpot spārnu un noturēt pagriezienu dinamiku.

Lai uzsāktu un veiksmīgi uzturētu vienmērīgu vingoveru pagriezienus, nepieciešams ritmiski lietot svaru un bremzi. Svarīgāk par bremzes dziļumu un svara daudzumu ir ritms – kurā manevra brīdī pārlikt svaru un pievilkt bremzi. Vingovers būtībā ir šūpošanās un pagriezienu apvienojums. Ar svaru spārns tiek šūpots sāniski, bet ar bremzi veikts pagrieziens šūpošanās brīdī.

Lai no taisnvirziena lidojuma ar paraplānu ieietu vingoverī, jāpārliet svars un jāpievelk bremze vienā pusē. Sākums, piemēram, ir uz labo pusi. Spārns ar svara pārlikšanu sašūpojas un ar bremzes palīdzību pagriežas uz labo pusi, bet pilots izšūpojas uz kreiso pusi. Tālāk seko darbības pretreakcija – pilots šūpojas atpakaļ uz labo pusi un spārns uz kreiso. Lai uzturētu un palielinātu amplitūdu, svars jāpārliet uz otru pusi tajā brīdī, kad pilots šūpojas atpakaļ, virzienā uz leju un bremze seko uzreiz pēc tam.

Piezīmes: Nosaukums cēlies no angļu vārdiem *wing over*.

Vingovers ir pamats lielākajai daļai akrobātisko triku, tādēļ tie, kam interesē gaisa akrobātika, šī figūra ir jāpārzina visās detaļās, lai veiksmīgi apgūtu gaisa trikus.

Šī figūra nav prasība B kategorijas eksāmenam, bet ir svarīgi to zināt.

Paraplānam ir iebūvēta pasīva drošība, kas dzēš svārstības. Pilots kā iekārts svārstis stabilizē sistēmu. Bez svara un bremzes iedarbības, paraplāns lido taisni. Tas nozīmē, ka vingovera uzturēšanai nepieciešamas pilota darbības, kas ritmiski uztur šūpošanos. Līdz ko netiek lietots svars un bremze, paraplāns pēc vairākiem šūpojieniem atgriežas taisnvirziena lidojumā. Līdzīgi kā šūpolēs. Sākumā šūpoieni ir mazi un uzsākšana prasa lielāku piepūli, bet kad šūpoles iešūpotas, atliek tikai uzturēt šūpošanos ar krietni mazākas enerģijas devu.

Uzdevums Nr. 14 Spirāle

Uzdevumu skaits 8

Izpildes norādījumi:

Uzdevums paredzēts, lai apgūtu prasmes nepieciešamības gadījumā ātri samazināt augstumu.

Lai ieietu spirālē, vienlaicīgi jāliet svars un jāvelk bremze uz vienu pusi. Atkarībā no tā, cik dziļi novilkta bremze, tik dziļa ir arī spirāle. Ieiet ir ļoti vienkārši, bet pareizi iziet prasa treniņus.

Izeja no spirāles ir galvenais rādītājs, kā pilots prot lidot šo figūru. Ideālā gadījumā izeja ir tikpat gluda kā ieeja. Sliktākajā gadījumā izeja ir strauja un seko dziļš knābiens, nesimetrisks knābiens, kuru vajag kompensēt. Iziet no spirāles vajag pakāpeniski atlaižot bremzi un svaru.

Gan ieejai figūrā, gan izejai nepieciešams vismaz viens 360° apgrieziens.

Ieejas un izejas straujumu, rotācijas enerģiju un apgriezienu skaita regulēšanu apgrūtina paraplāna vadības inertums. Atrodoties konkrētā rotācijas dziļumā, mainot bremzes vai svara novietojumu, paiet pāris sekundes, līdz mainās rotācijas īpašības. Ir jāreķinās ar to, ka pēc katras bremzes dziļuma vai svara daudzuma izmaiņas, paies laiks līdz paraplāns izmainīs lidojuma gaitu. Parasti tās ir 1-2 sekundes. Tā kā šajā figūrā jaunā pilota uztvere parasti ir saasināta, tad tā viena vai divas sekundes var likties ilgs laiks.

Lai droši apgūtu spirāli, jāiet soli pa solim, lai organisms pierod un pašiem pilotiem-studentiem rodas izpratne, kas tas ir. Lielākajam vairumam paraplānu ir tendence strauji ieskrieties un uzņemt apgriezienu ātrumu pārejot 30° - 40° sagāzumam. Tas ir lielākais klupšanas akmens jaunajiem pilotiem, jo pēkšņi mierīgie, lēni progresējušie pagriezieni pāraug galvu reibinošā virpulī. Tādēļ ir nepieciešams iet pakāpeniski soli pa solim, līdz tiek "iztaustītas" robežas.

Ieeja: liekam komfortabli daudz svaru uz to pusi, uz kuru vēlamies griezt spirāli. Progresīvi pievienojam bremzi uz to pašu pusi un sekojam līdz spārna sagāzumam un centrālās spēka iedarbībai uz mūsu ķermeni. Svarīgi ir justies labi. Atcerieties, ka palielinot bremzes dziļumu, paiet laiks, kamēr izmainās rotācijas dziļums un, jo dziļākā pozīcijā ir bremze, jo bremzes dziļuma izmaiņa aktīvāk iedarbojas uz spārnu. Līdz ko rotācija liekas par strauju vai bailīgu, nekavējoties

jāiet ārā no figūras.

Atrodies manevrā: jāsaprot vai rotācija ir konstanta, tā pieaug vai samazinās. Zinot to, kas notiek un to, ko vēlies izdarīt, izriet tālākā darbība:

- ja spirāle sāk atslābt – spārns cenšas atgriezties virs galvas un pārslodze mazinās, tas nozīmē, ka spirāle zaudē savu enerģiju un tā jau ir izeja;

- ja pārslodze uz ķermeni pieaug, tad ziniet, ka jūs joprojām kāpiniet spirāles tempu un ir jāuzmanās;

- ja rotācija ir konstanta, tas nozīmē, ka pilots ir labi nocentrējis pagriezienus.

Ja spirāle ir dziļa un spārns nemaz nemaina savu rotāciju, kaut arī tiek mainīts bremzes dziļums un paiet sekundes, tad visdrīzāk tā ir fiksēta spirāle. Jāizņem svārs no iekšējās puses un jāpielieto ārējā bremze, kas izjauc fiksēto stāvokli.

Izeja: Lai izietu atliek vienmērīgi laist vaļā bremzi un svaru. Atkarībā no spirāles dziļuma, parasti, paiet vismaz pus aplis līdz aplim, līdz spirāles dinamika izmainās vēlamajā virzienā. Ja izeja notiek strauji un nekas netiek darīts, lai kompensētu izeju, sekos knābiens, kura dziļums būs atkarīgs no spirālē uzkrātās enerģijas. Laicīgi izprotot, ka izeja būs strauja, ir iespējams to dzēst. Brīdī, kad sākas straujā izeja, atliek atkal ielikt svaru un pievilkt bremzi uz to pašu pusi, lai izlīdzinātu enerģiju pagriezienā un izeja būs līdzīga ieejai.

Piezīmes: Spirāle ir strauja un dinamiska rotācijas figūra, kuras dziļākajā fāzē spārna atveres ir pavērstas pret zemi, un pilots pa ārējo loku lielā ātrumā rotē ap spārnu.

Lēzenā spirālē spārns ir nedaudz sagāzts un pilots izjūt vieglu centrālās spēku.

Dziļa spirāle ir ātrākais zināmais veids kā ātri samazināt augstumu.

Uzdevums Nr. 15 Akselerators

Uzdevumu skaits 1

Izpildes norādījumi:

Tā ir paraplāna vadības sistēma, kuru lietojot tiek mainīts spārna uzplūdes leņķis. Samazinot uzplūdes leņķi, tiek palielināts lidojuma ar paraplānu ātrums.

Uzdevums paredzēts, lai pilots – students izprastu akseleratora praktisko pielietojumu un saprastu spārna lidošanas ātruma un trajektorijas iespējamās izmaiņas, pielietojot akseleratoru.

Uzdevuma laikā pilots – students lido ar dažādiem akseleratora stāvokļiem (10%, 50%, 100%).

Piezīmes: Akseleratora pielietošana dod iespēju samazināt vai palielināt paraplāna lidošanas ātrumu, glisādi, virzienu.

Uzdevums Nr. 16 Ausis + akselerators

Uzdevumu skaits 1

Izpildes norādījumi:

Uzdevumu svarīgi ir izpildīt pareizā secībā.

Vispirms pilots taisa ausis, tad izpiež akseleratoru.

Šis manevrs nodrošina ātrāku augstuma samazināšanu, palielinot lidojuma ar paraplānu ātrumu.

Piezīmes: Akseleratora pielietošana dod iespēju samazināt vai palielināt paraplāna lidošanas ātrumu, glisādi, virzienu.

4.3. Paraplānu pilotu apmācības programma C kvalifikācijai

4.3.1. Paraplāna pilotam ir jābūt paraplāna pilota licences B kvalifikācijas īpašniekam. Paraplāna pilotam ir jābūt kopējam nolidojumam ne mazāk kā 60 stundas, no kurām lidojumi ar paraplānu kalnos⁵ – 20 stundas, augšupejošās gaisa strāvās lidojumos (termālos vējos) – 20 stundas, apteces plūsmās (dinamikā) – 20 stundas, ko apliecina ieraksti Lidojumu grāmatiņā;

4.3.2. Apmācību programmas mērķis ir sagatavot paraplāna pilotus līdz līmenim, lai viņi droši varētu veikt vizuālos lidojumus ar paraplānu augšupejošo strāvu, termiskos un paaugstinātas turbulences

apstākļos, prast lidot dinamikā, prast patstāvīgi plānot maršrutus, ņemot vērā laika prognozes un gaisa kontroles zonu sadalījumu, prast pieņemt patstāvīgi lēmumus par lidojumu ar paraplānu veikšanu un saņemt paraplāna pilota C kvalifikācijas licenci;

4.3.3. Kandidātiem ir paredzēta apmācības programma, kura ietver teorētisko apmācību – 8 stundas. Paraplāna pilots var arī patstāvīgi apgūt C kvalifikācijas eksāmena kārtošanai nepieciešamās teorētiskās zināšanas;

4.3.4. Apmācības programmas izpilde.

4.3.4.1. Paraplāna pilota apmācība sākas ar teorētisko apmācību, lai paraplāna pilots varētu pielietot teorētiskās zināšanas veicot lidojumus ar paraplānu;

4.3.4.2. Paraplāna pilots patstāvīgi veic lidojumus ar paraplānu un fiksē Lidojumu grāmatiņā;

4.3.4.3. Apmācību kursa apgūšanu apstiprina Instruktors ar savu parakstu, pielaižot pilotu C kvalifikācijas eksāmenam;

4.3.4.4. Teorētiskā apmācība notiek klases nodarbību veidā, izmantojot video un vizuālos mācību līdzekļus;

4.3.4.5. Teorētiskai apmācībai tiek izmantoti sekojoši mācību līdzekļi:

1) literatūra, kas saistīta ar paraplanierismu;

2) video materiāls paraplānu pilotu apmācībai;

4.3.3.6. Teorētiskās apmācības programmas saturs /stundas/:

1) Aerodinamika un aeroloģija/1 stunda/:

- Ķermeņu aptece ar gaisa plūsmu
 - Gaisa pretestība, gaisa blīvums
 - Lamināra un turbulenta gaisa plūsma
- Paraplāna aerodinamiskie raksturlielumi
 - Kritiskais lidojuma ar paraplānu ātrums
 - Uzplūdes leņķis
 - Paraplāna vadības principi
- Lidošanas principi dinamiskajās gaisa plūsmās

2) Meteoroloģija /1 stunda/:

- Vējš
 - Vēja virziens un stiprums
- Termiskās gaisa strāvas
 - Termisko strāvu veidošanās
 - Augšupejošās gaisa masas
 - Mākoņu veidošanās
 - Mākoņu klasifikācija
- Negaisi:
 - Lidojumu ar paraplānu ierobežojumi negaisa tuvumā;
 - Negaisa veidošanās apstākļi.

3) Medicīna un cilvēciskais faktors /1 stunda/:

- Parciālā spiediena efekts:
 - Augstuma ietekme;
 - Gāzu apmaiņa;
 - Hipoksija;
 - Hiperventilācija.
- Lidošanas veselība:
 - Nogurums;
 - Fiziskā sagatavotība.
- Stress:
 - Cēloņi un ietekme;
 - Stresa apzināšanās un samazināšana.

- Apstākļu novērtēšana un lēmuma pieņemšana
 - Priekšstatī par pilota spēju novērtēt apstākļus;
 - Psiholoģiskās nostājas;
 - Riska novērtēšana.

4) Lidojuma ar paraplānu īpatnības termālos apstākļos /5 stundas/:

- Termālo lidojumu ar paraplānu pamatprincipi
- Lidojumi ar paraplānu grupā
- Avionikas (aviācijas instrumentu) izmantošana
- Karšu pielietošana un orientēšanās pēc tām
- Termāji, termālās plūsmas struktūra. Lejupejošās (gaisa) plūsmas, izeja no lejupejošās plūsmas. Nokļūšana straujā lejupejošā plūsmā – blakus termālis
- Plūsmas centrēšana
- Gaisa bedres
- Minimālais augstums termāļa apstrādei virs reljefa. Astotnieks un spirāle – atšķirības
- Ieeja plūsmā, variometra rādījumi, pilota izjūtas iekarē, bremžu stingrums, spārna čaukstēšana. Īpatnības ieejot un izejot no plūsmas (asimetrija, frontālis)
- Lidošanas noteikumi plūsmā. Galvenais noteikums: apļošana ar minimālu spārna sagāzumu
- Plūsmas stiprums. Plūsmas centrēšana un plūsmas robeža
- Vēja ietekme uz plūsmas formu
- Plūsmu veidošanās un atrašanās vietas kalnos un līdzenumā. Ieplakas, grēdas, virsotnes. Lidojums ar paraplānu virs kalnu kores
- Netiešās pazīmes plūsmas atrašanās vietai: mākoņi, ūdens virmoņa, koku lapas, putni, citi paraplāni
- Termāļu atrašanās cikls
- Plūsmas un burbuļa atšķirības
- Ielidošana mākonī, bīstamības lidojot mākoņos. Kad izlidot no plūsmas. Izpratne par bāzi
- Inversija
- Augstā mākoņu plēve
- Darbs ar akseleratoru termālī un pārejās

4.4. Paraplānu pilotu apmācības programma D kvalifikācijai

4.4.1. Pilotam ir jābūt pilota licences C kvalifikācijas īpašniekam. Pilotam ir jāpierāda kopējais nolidojums – ne mazāk par 100 (simts) stundām, vismaz 5 (pieci) maršruta lidojumi ar paraplānu līdzenumā ne mazāk kā 50 (piecdesmit) km attālumā, vismaz 5 (pieci) lidojumi ar paraplānu kalnos ne mazāk kā 50 (piecdesmit) km attālumā; vismaz viens lidojums ar paraplānu 100+ (simts pluss) km; iziets SIV kurss, kas atbilst šajā Rokasgrāmatā noteiktajai SIV programmai, bet ne agrāk kā 5 (piecu) gadu laikā no D kvalifikācijas pieprasīšanas brīža;

4.4.2. Šīs kvalifikācijas saņemšanai ir nepieciešamas prasmes un zināšanas, lai paraplāna pilots droši varētu veikt vizuālos lidojumus ar paraplānu, augšupejošo strāvu, termiskos un paaugstinātas turbulences apstākļos, prast pieņemt patstāvīgi lēmumus par lidojumu ar paraplānu veikšanu, prast analizēt meteoroloģiskos apstākļus, plānot maršrutu un spēt orientēties pēc apvidus kartes;

4.4.3. Kandidātiem ir paredzēta apmācības programma, kura ietver teorētisko apmācību – 6 (sešas) stundas. Paraplāna pilots var arī patstāvīgi apgūt D kvalifikācijas iegūšanai nepieciešamās zināšanas un prasmes;

4.4.4. Apmācības programmas izpilde.

4.4.4.1. Paraplāna pilota apmācība sākas ar teorētisko apmācību, lai paraplāna pilots varētu pielietot teorētiskās zināšanas veicot lidojumus ar paraplānu;

4.4.4.2. Paraplāna pilots patstāvīgi veic lidojumus ar paraplānu un fiksē tos **Lidojumu grāmatiņā**;

4.4.5. Teorētiskā apmācība notiek klases nodarbību veidā, izmantojot video un vizuālos mācību

līdzekļus.

4.4.6. Apmācībai tiek izmantoti sekojoši mācību līdzekļi:

- 1) literatūra, kas saistīta ar paraplanierismu,
- 2) video materiāls paraplānu pilotu apmācībai;

4.4.7. Teorētiskās apmācības programmas saturs /stundas/:

1) Gaisa tiesības /1 stunda/:

- Lidojumu ar paraplānu noteikumi
- Gaisa telpas sadalījums
- Kontrolējamā un nekontrolējamā gaisa telpa
- Licences un kvalifikāciju derīgums

2) Meteoroloģija /1 stunda/:

- Laika apstākļu prognozēšana
- Negaisi
 - Lidojumu ar paraplānu ierobežojumi negaisa tuvumā
 - Negaisa veidošanās apstākļi

3) Lidojuma ar paraplānu raksturojums, plānošana un navigācija /4 stundas/:

- Plānošanas un lidojuma ar paraplānu izpildes taktika
- Avionikas (aviācijas instrumentu) izmantošana
- Papildus ekipējums un tā izmantošana
- Neplānotas piezemēšanās vietas izvēle
- Pilota rīcība neplānotas piezemēšanās gadījumā
- Ārkārtas augstuma samazināšanas paņēmieni: ausis un akselerators, spirāle, B -stabs
- Karšu un GPS pielietošana un orientēšanās pēc tām

4.5. Paraplānu pilotu apmācības programma E kvalifikācijai

4.5.1. Paraplāna pilotam ir jābūt paraplāna pilota licences A kvalifikācijas īpašniekam;

4.5.2. Šī kursa mērķis ir sagatavot motoparaplāna pilotus līdz līmenim, lai viņi droši varētu veikt vizuālos lidojumus ar motoparaplānu, prast pieņemt patstāvīgi lēmumus par lidojumu ar motoparaplānu veikšanu, veikt drošus un draudus neradošus lidojumus ar motoparaplānu;

4.5.3. Kandidātiem ir paredzēta apmācības programma, kura ietver: teorētisko apmācību – 6 (sešas) stundas; mācību lidojumus ar motoparaplānu– ne mazāk kā 6 (sešas) stundas; mācību lidojumus - ne mazāk kā 10 (desmit) lidojumi ar motoparaplānu, ko apliecina ieraksti Lidojumu grāmatiņā;

4.5.4. Apmācības programmas izpilde.

4.5.4.1. Paraplāna pilota apmācība sākas ar teorētisko apmācību, lai paraplāna pilots varētu pielietot teorētiskās zināšanas veicot mācību lidojumus ar motoparaplānu;

4.5.4.2. Katram paraplāna pilotam tiek nozīmēts Instruktors, kurš ir atbildīgs par paraplāna pilota teorētisko un praktisko apmācību;

4.5.4.3. Praktisko apmācību var uzsākt, ja ir apgūts teorētisko zināšanu minimums motoparaplāna ekspluatācijā, lidojumu ar motoparaplānu teorijā un noteikumos;

4.5.4.4. Lidošanas apmācība notiek ar abpusējiem radiosakariem starp paraplāna pilotu un Instruktoru;

4.5.5. Teorētiskā apmācība notiek klases nodarbību veidā, izmantojot video un vizuālos mācību līdzekļus.

4.5.6. Apmācībai tiek izmantoti sekojoši mācību līdzekļi:

- 1) literatūra, kas saistīta ar motoparaplanierismu,
- 2) video materiāli motoparaplānu pilotu apmācībai,
- 3) praktiskas nodarbības uz zemes un gaisā;

4.5.7. Teorētiskās apmācības programmas saturs /stundas/:

1) Gaisa tiesības /1 stunda/:

- Lidojumu ar motoparaplānu noteikumi

- Gaisa telpas sadalījums
 - Kontrolējamā un nekontrolējamā gaisa telpa
 - Licences un kvalifikāciju derīgums
- 2) Pilotēšanas īpatnības /1 stunda/:
- Vilces vektoru sadalījums
 - Žiroskopiskais efekts
 - Pacelšanās gaisā īpatnības
 - Zemie lidojumi ar motoparaplānu un to bīstamība
 - Meteoroloģija
 - Kritienu drošības tehnikas metodes
- 3) Cilvēciskais faktors un vibrācijas ietekme /1 stunda/:
- Efekti, ko izraisa ilgstoša vibrācija
 - Dažādu lidojumu ar motoparaplānu augstumu īpatnības un to atsauksme uz cilvēka organismu
 - Stress
- 4) Motoparaplāna uzbūve un ekspluatācija, ekipējums /1 stunda/:
- Paramotora konstrukcija un terminoloģija
 - Paraplāna izvēle, pilota kvalifikācija un pieredze, izmantošanas mērķi
 - Piekares sistēmas izvēle, motora uzkabes veidi
 - Pilota ekipējums: aizsargķivere, zābaki, cimdi, apģērbs
 - Ekipējuma apkope
 - Rezerves izpletnis, tā pielietošana un apkope
 - Lidojuma ar motoparaplānu instrumenti
- 5) Pirmslidojuma ar motoparaplānu sagatavošanās, drošības minimumu ievērošana /2 stundas/:
- Starta vietas izvēle
 - Apstākļu analīze un lēmumu pieņemšana
 - Pareiza sagatavošanās startam

4.5.8. Lidošanas apmācība. Mācību uzdevumi:

Uzdevums Nr. 1 Paraplāna pacelšana lidojuma stāvoklī

Uzdevumu skaits – 10

Izpildes norādījumi: Starta vietā izklāj paraplānu (spārnu), tieši pret vēju. Nostāties tieši pret paraplāna spārna centru un sagatavoties startam. Dzinējs nav iedarbināts.

Piezīmes: Pirms uzdevuma izpildes, pārbaudīt:

- vai pareizi ir piestiprināta piekares sistēma;
- vai piekares sistēmas aizslēgi ir ciet;
- vai paraplāna auklas nav samezglojušās un tajās nav ieķērušies nepiederoši priekšmeti.
- ziņot Instruktoram par starta gatavību. Pēc Instruktora atļaujas sākt pacelt paraplāna spārnu. Ar priekšējā starta metodi pacelt spārnu lidojuma režīmā un novēršot sagāzes, stāvot uz vietas, noturēt to virs galvas 10-15 sekundes. Pie nepietiekama vēja ātruma ir pieļaujama lēna kustība uz priekšu. Uzdevums skaitās izpildīts, ja pilots pārliecināti paceļ spārnu un notur to virs galvas ne mazāk kā 10 sekundes.

Drošības pasākumi, kas jāievēro:

- attālums līdz tuvākajiem šķēršļiem ne mazāk kā 50 metri;
- uzdevuma izpildes laikā pilotam jābūt vizuālam kontaktam ar Instruktoru un pilotam jābūt gatavam izpildīt Instruktora rīkojumus;
- ja tiek zaudēta paraplāna vadības kontrole, nekavējoties "nodzēst" to;
- pilotam jāpārzina kritienu drošības tehnikas metodes;
- treniņu laukumam jābūt ārpus turbulentām zonām.

Uzdevums Nr. 2 Skriešana ar lidojumam paceltu paraplānu

Uzdevumu skaits – 10

Izpildes norādījumi: Veikt pilnu pirmsstarta sagatavošanos un ziņot Instruktoram par gatavību. Saņemot Instruktoru atļauju, pacelt spārnu lidojuma stāvoklī. Novēršot sagāzes, sākt lēnu kustību Instruktoru norādītajā virzienā. Uzdevums skaitās izpildīts, ja pilots pārliecinoši noiet 15-20 metrus Instruktoru norādītajā virzienā. Ieskriešanās jāveic enerģiski, platiem soļiem, saglabājot nepārtrauktu slodzi uz piekares sistēmas krūšu sistēmu, nepieļaujot sagāzes un paraplāna gareniskās svārstības. Ieskriešanās laikā vadības auklām jābūt pilnīgi atlaistām.

Piezīmes: Drošības pasākumi, kas jāievēro:

- attālums līdz tuvākajiem šķēršļiem ne mazāk kā 50 metri;
- treniņu laukumam ir jābūt ārpus turbulentām zonām;
- uzdevuma laikā pilotam jābūt vizuālam kontaktam ar Instruktoru un pilotam jābūt gatavam izpildīt Instruktoru rīkojumus;
- ja tiek zaudēta paraplāna vadības kontrole, nekavējoties "nodzēst" to;
- pilotam jāpārzina kritiena drošības tehnikas metodes.

Uzdevums Nr. 3 Starts ar motoparaplānu

Uzdevumu skaits – 10

Izpildes norādījumi: Veikt pilnu pirmsstarta sagatavošanos un ziņot Instruktoram par gatavību. Saņemot Instruktoru atļauju, veikt startu. Pēc atrašanās no zemes saglabāt vertikālu ķermeņa stāvokli, skatīties uz priekšu un uz leju, nosakot attālumu līdz zemei.

Starts tiek sadalīts 3 pamatetapos:

- spārna pacelšana lidojuma ar motoparaplānu stāvoklī;
- spārna stabilizācija un kontrole;
- ieskrējiens un augstuma uzņemšana.

Piezīmes: Drošības pasākumi, kas jāievēro:

- pirms starta iesildīt dzinēju un pārbaudīt tā vilkmi pie maksimāliem apgriezieniem;
- aizliegts startēt ar sānu vēju un turbulentā atmosfērā;
- ja spārna pacelšana vai ieskrēšanās nav pārliecinoša un stabila - pārtraukt startu un "nodzēst" spārnu;
- uzdevuma laikā pilotam jābūt vizuālam kontaktam ar Instruktoru un pilotam jābūt gatavam izpildīt Instruktoru rīkojumus.

Uzdevums Nr. 4 Augstuma uzņemšana un manevrēšana

Uzdevumu skaits – 10

Izpildes norādījumi: Ar dzinēja maksimāliem apgriezieniem pacelties vismaz 50 metru augstumā, ar vienmērīgām vadības auklu kustībām noturēt doto lidojuma ar motoparaplānu virzienu un kompensēt gareniskās svārstības. Kompensēt žiroskopisko momentu ar attiecīgās vadības auklas palīdzību. Sasniedzot vismaz 50 metru augstumu, izpildīt Instruktoru norādījumus par uzdevumu izpildi. Pilotam vingrinājumos jākontrolē lidojuma ar motoparaplānu apstākļi:

- spārna stāvoklis;
- stāvoklis gaisā un uz zemes, tai skaitā stāvoklis starta zonā un virs paraplāna.

Piezīmes: Drošības pasākumi, kas jāievēro:

- aizliegts startēt ar sānu vēju un turbulentā atmosfērā;
- ja spārna pacelšana vai ieskrēšanās nav pārliecinoša un stabila, pārtraukt startu un "nodzēst" spārnu.

Uzdevums Nr. 5 Lidojums ar motoparaplānu pa norādīto trajektoriju ar precīzu nosēšanos ierobežotā laukumā

Uzdevumu skaits – 10

Izpildes norādījumi: Pirms nolaišanās, apmēram 10 metru augstumā pārtraukt jebkādu pagrieziena manevrus, izslēgt dzinēju un gatavoties nosēšanās manevram. 1-1,5 m attālumā no zemes vienmērīgi novilkt vadības auklas pilnībā izstieptu roku dziļumā un piezemēties uz abām kājām. Instruktoram jābūt pilota redzes lokā.

Visi pilota manevri tiek veikti ar aprēķinu nosēsties norādītajā laukumā un iziešanu glisādes taisnē pret vēju vismaz 10 metru augstumā. Instruktors sniedz nepieciešamās norādes, izmantojot radiosakarus, lai uzlabotu pilota iemaņas.

Piezīmes: Drošības pasākumi, kas jāievēro:

- aizliegts samazināt lidojuma ar motoparaplānu ātrumu līdz kritiskajam, kas var izsaukt plūsmas noraušanos no spārna;
- manevrēšanu pārtraukt vismaz 10 m augstumā.

4.6. Paraplānu pilotu apmācības programma E2 kvalifikācijai

4.6.1. Kandidātiem nav jākārt eksāmens;

4.6.2 Prasības paraplāna pilotu E2 kvalifikācijas iegūšanai: E kvalifikācija, minimālais nolidojums vismaz 20 (divdesmit) stundas un veikti vismaz 30 (trīsdesmit) lidojumi ar motoparaplānu tandēmā ar dažādu svara kategoriju pasažieriem dažādos meteoroloģiskajos apstākļos, SIV kurss, Instruktoru rekomendācija;

4.6.3. Instruktors var rekomendēt pilotu E2 kvalifikācijas saņemšanai, kad pretendents ir veicis lidojumus ar motoparaplānu ar dažādu svara kategoriju pasažieriem dažādos meteoroloģiskajos apstākļos;

4.6.4. Praktisko apmācību programma:

- 1) Tandēma spārna izcelšana starta pozīcijā (priekšējais, atmuguriskais starts),
- 2) Tandēma spārna asimetriska izcelšanu,
- 3) Tandēma spārna apzināta izcelšana līdz galam virs galvas (A-rindu palaišana pareizajā brīdī),
- 4) *Groundhandling* kopā ar pasažieri gan stiprā, gan vājā vējā,
- 5) Pasažiera instruktāžas process (paramotora uzbūve, dokumentācija par riska uzņemšanos sakarā ar bīstamu sporta veidu, kā pareizi startēt, kur turēt rokas starta brīdī un lidošanas procesā, ko darīt piezemēšanās procesā, u.c. jautājumi),
- 6) Problēmsituāciju simulācija un analīze startā un nosēžoties,
- 7) Paraplāna pilota un un pasažiera sakabināšana un atkārtota pārbaude pirms starta,
- 8) Rezerves izpletnis, izpletna roktura un āķīšu pārbaude pirms lidojuma ar motoparaplānu,
- 9) Pirmslidojuma pārbaude (ķiveru, kāju un vēdera slēdžu pārbaude, atkabes abu atsaišu pārbaude, iekaru trapeču pārbaude, rezerves roktura pārbaude, rācījas darbības pārbaude),
- 10) Trimmeru lietošana,
- 11) Augstuma samazināšana pasažiera sliktas pašsajūtas gadījumā,
- 12) Tandēma motoparaplāna vadība ar vienu roku,
- 13) Efektīva tandēma paraplāna "noraušana" uz zemes stiprā vējā,
- 14) 20 (divdesmit) lidojumus ar motoparaplānu tandēmā ar dažādu svara kategoriju pasažieriem dažādos meteoroloģiskajos apstākļos:
 - 2 (divi) lidojumi ar motoparaplānu ar Instruktoru teorētisko zināšanu apgūšanai un dažādu uzdevumu veikšanai – ar manevrēšanu un piezemēšanos, izmantojot *swoop* tehniku,
 - 2 (divi) lidojumi ar motoparaplānu ar Instruktoru pasažiera lomā dažādu uzdevumu veikšanai – ar manevrēšanu un piezemēšanos, izmantojot *swoop* tehniku,
 - 16 (sešpadsmit) lidojumi ar motoparaplānu (ar saviem pasažieriem dažāda svara kategorijās) Instruktoru uzraudzībā, izmantojot radiosakarus dažādu uzdevumu veikšanai – ar manevrēšanu un piezemēšanos, izmantojot *swoop* tehniku;
- 15) Visos lidojumos ar motoparaplānu paralēls uzdevums ir korekta pacelšanās un korekta piezemēšanās, knābienu kontroles īpatnības ar tandēma paraplānu.

4.7. Paraplānu pilotu apmācības programma PL1 kvalifikācijai

4.7.1. Paraplāna pilotam ir jābūt paraplāna pilota licences A kvalifikācijas īpašniekam;

4.7.2. Šī kursa mērķis ir sagatavot paraplāna pilotus līdz limenim, lai viņi droši varētu veikt vizuālos lidojumus ar šasijas motoparaplāniem, prast pieņemt patstāvīgi lēmumus par lidojumu ar šasijas motoparaplāniem veikšanu, veikt drošus un sabiedrībai draudus neradošus lidojumus ar šasijas motoparaplāniem;

4.7.3. Kandidātiem ir paredzēta apmācības programma, kura ietver: teorētisko apmācību – 6 (sešas) stundas; mācību lidojumus – ne mazāk kā 6 (sešas) stundas; mācību lidojumus - ne mazāk kā 10 (desmit) lidojumi ar šasijas motoparaplānu, ko apliecina ieraksti Lidojumu grāmatiņā;

4.7.4. Apmācības programmas izpilde.

4.7.4.1. Paraplāna pilota apmācība sākas ar teorētisko apmācību, lai paraplāna pilots varētu pielietot teorētiskās zināšanas veicot mācību lidojumus ar šasijas motoparaplānu;

4.7.4.2. Par paraplāna pilota teorētisko un praktisko apmācību atbildīgs ir Instruktors;

4.7.4.3. Praktisko apmācību var uzsākt, ja ir apgūts teorētisko zināšanu minimums šasijas motoparaplāna ekspluatācijā, lidojumu ar šasijas motoparaplānu teorijā un noteikumos;

4.7.4.4. Lidošanas ar šasijas motoparaplānu apmācība notiek ar abpusējiem radiosakariem starp paraplāna pilotu un Instruktoru;

4.7.4.5. Teorētiskā apmācība notiek klases nodarbību veidā, izmantojot video un vizuālos mācību līdzekļus. Apmācībai tiek izmantoti sekojoši mācību līdzekļi:

- 1) literatūra, kas saistīta ar lidojumiem ar šasijas motoparaplāniem,
- 2) video materiāli šasijas motoparaplānu pilotu apmācībai,
- 3) praktiskas nodarbības uz zemes un gaisā.

4.7.4.6. Teorētiskās apmācības programma:

1) Gaisa tiesības /1 stunda/:

- Lidojumu ar šasijas motoparaplānu noteikumi
- Gaisa telpas sadalījums
- Kontrolējamā un nekontrolējamā gaisa telpa
- Licences un kvalifikāciju derīgums

2) Pilotēšanas īpatnības /1 stunda/:

- Vilces vektoru sadalījums
- Žiroskopiskais efekts
- Pacelšanās gaisā īpatnības
- Zemie lidojumi ar šasijas motoparaplānu un to bīstamība
- Meteoroloģija
- Kritienu drošības tehnikas metodes

3) Cilvēciskais faktors un vibrācijas ietekme /1 stunda/:

- Efekti, ko izraisa ilgstoša vibrācija
- Dažādu lidojumu ar šasijas motoparaplānu augstumu īpatnības un to atsauksme uz cilvēka organismu
- Stress

4) Šasijas motoparaplāna uzbūve un ekspluatācija, ekipējums /1 stunda/:

- Šasijas motoparaplāna konstrukcija un terminoloģija
- Paraplāna izvēle, pilota kvalifikācija un pieredze, izmantošanas mērķi
- Pilota ekipējums: aizsargķivere, zābaki, cimdi, apģērbs
- Ekipējuma apkope
- Rezerves izpletnis, tā pielietošana un apkope
- Lidojuma ar šasijas motoparaplānu instrumenti

5) Pirmslidojuma ar šasijas motoparaplānu sagatavošanās, drošības minimumu ievērošana /2 stundas/:

- Starta vietas izvēle
- Apstākļu analīze un lēmumu pieņemšana
- Pareiza sagatavošanās startam

4.7.5. Lidošanas ar šasijas motoparaplānu apmācība. Mācību uzdevumi:

Uzdevums Nr. 1 Paraplāna pacelšana lidojuma ar šasijas motoparaplānu stāvoklī

Uzdevumu skaits – 10

Izpildes norādījumi: Starta vietā izklāj paraplānu, tieši pret vēju. Nostāties ar šasijas motoparaplānu tieši pret spārna centru un sagatavoties startam. Dzinējs nav iedarbināts.

Piezīmes: Pirms uzdevuma izpildes, pārbaudīt:

- vai pareizi ir piestiprināta piekares sistēma;
- vai piekares sistēmas aizslēgi ir ciet;
- vai paraplāna auklas nav samezglojušās un tajās nav ieķērušies nepiederoši priekšmeti.
- ziņot Instruktoram par starta gatavību. Pēc Instruktora atļaujas sākt pacelt spārnu. Ar tiešā starta metodi, neatraujoties no zemes, pacelt spārnu lidojuma ar šasijas motoparaplānu režīmā un novēršot sagāzes, noturēt to virs galvas 20-25 sekundes. Uzdevums skaitās izpildīts, ja pilots pārliecināti paceļ spārnu un notur to virs galvas ne mazāk kā 20 sekundes.

Drošības pasākumi, kas jāievēro:

- attālums līdz tuvākajiem šķēršļiem ne mazāk kā 50 metri;
- uzdevuma izpildes laikā pilotam jābūt vizuālam kontaktam ar Instruktoru un pilotam jābūt gatavam izpildīt Instruktora rīkojumus;
- ja tiek zaudēta paraplāna vadības kontrole, nekavējoties "nodzēst" to;
- treniņu laukumam jābūt ārpus turbulentām zonām.

Uzdevums Nr. 2 Braukšana ar lidojumam ar šasijas motoparaplānu paceltu paraplānu

Uzdevumu skaits – 10

Izpildes norādījumi: Veikt pilnu pirmsstarta sagatavošanos un ziņot pilotam - instruktoram par gatavību. Saņemot pilota - instruktora atļauju, pacelt spārnu lidojuma ar šasijas motoparaplānu stāvoklī. Novēršot sagāzes, sākt lēnu kustību pilota - instruktora norādītajā virzienā. Uzdevums skaitās izpildīts, ja pilots pārliecināti nobrauc 25-30 metrus norādītajā virzienā. Ieskriešanās jāveic enerģiski, nepieļaujot sagāzes un paraplāna gareniskās svārstības. Ieskriešanās laikā vadības auklām jābūt pilnīgi atlaistām.

Piezīmes: Drošības pasākumi, kas jāievēro:

- attālums līdz tuvākajiem šķēršļiem ne mazāk kā 50 metri;
- treniņu laukumam ir jābūt ārpus turbulentām zonām;
- uzdevuma laikā pilotam jābūt vizuālam kontaktam ar Instruktoru un pilotam jābūt gatavam izpildīt Instruktora rīkojumus;
- ja tiek zaudēta paraplāna vadības kontrole, nekavējoties "nodzēst" spārnu.

Uzdevums Nr. 3 Starts ar šasijas motoparaplānu

Uzdevumu skaits – 10

Izpildes norādījumi: Veikt pilnu pirmsstarta sagatavošanos un ziņot Instruktoram par gatavību. Saņemot Instruktora atļauju, veikt startu. Pirms starta iesildīt dzinēju un pārbaudīt tā vilkmi pie maksimāliem apgriezieniem.

Starts tiek sadalīts 3 pamatetapos:

- spārna pacelšana lidojuma ar šasijas motoparaplānu stāvoklī;
- spārna stabilizācija un kontrole;
- starts un augstuma uzņemšana.

Piezīmes: Drošības pasākumi, kas jāievēro:

- aizliegts startēt ar sānu vēju un turbulentā atmosfērā.
- ja spārna pacelšanā vai ieskriešanās nav pārliecinoša un stabila - pārtraukt startu un "nodzēst" spārnu;
- uzdevuma laikā pilotam jābūt vizuālam kontaktam ar Instruktoru un pilotam jābūt gatavam izpildīt Instruktoru rīkojumus.

Uzdevums Nr. 4 - Augstuma uzņemšana un manevrēšana

Uzdevumu skaits- 10

Izpildes norādījumi: Ar dzinēja maksimāliem apgriezieniem pacelties vismaz 100 metru augstumā, ar vienmērīgām vadības auklu kustībām noturēt uz doto lidojuma ar šasijas motoparaplānu virzienu un kompensēt gareniskās svārstības. Kompensēt žiroskopisko momentu ar attiecīgās vadības auklas palīdzību. Sasniedzot vismaz 100 metru augstumu, izpildīt Instruktoru norādījumus par uzdevumu izpildi.

Pilotam vingrinājumos jākontrolē lidojuma ar šasijas motoparaplānu apstākļi:

- spārna stāvoklis;
- stāvoklis gaisā un uz zemes, tai skaitā stāvoklis starta zonā un virs paraplāna.

Piezīmes: Drošības pasākumi, kas jāievēro:

- aizliegts startēt ar sānu vēju un turbulentā atmosfērā;
- ja spārna pacelšana vai ieskriešanās nav pārliecinoša un stabila, pārtraukt startu un "nodzēst" spārnu.

Uzdevums Nr. 5 Lidojums ar šasijas motoparaplānu pa norādīto trajektoriju ar precīzu nosēšanas ierobežotā laukumā

Uzdevumu skaits – 10

Izpildes norādījumi: Pirms nolaišanās, apmēram 30 metru augstumā pārtraukt jebkādu pagrieziena manevrus, izslēgt dzinēju un gatavoties nosēšanās manevram. 1-1,5 m attālumā no zemes vienmērīgi novilkt vadības auklas pilnībā izstieptu roku dziļumā un piezemēties. Instruktoram jābūt pilota redzes lokā.

Visi pilota manevri tiek veikti ar aprēķinu nosēsties norādītajā laukumā un izešanu glisādes taisnē pret vēju vismaz 30 metru augstumā. Instruktors sniedz nepieciešamās norādes pa rāciju, lai uzlabotu pilota iemaņas.

Piezīmes: Drošības pasākumi, kas jāievēro:

- aizliegts samazināt lidojuma ar šasijas motoparaplānu ātrumu līdz kritiskajam, kas var izsaukt plūsmas noraušanos no spārna;
- manevrēšanu pārtraukt vismaz 30 m augstumā.

4.8. Paraplānu pilotu apmācības programma PL2 kvalifikācijai

4.8.1. Kandidātiem nav jākārt eksāmens;

4.8.2. Prasības paraplāna pilotu PL2 kvalifikācijas iegūšanai: PL1 kvalifikācija, minimālais nolidojums ar šasijas motoparaplānu vismaz 20 (divdesmit) stundas, ko apliecina ieraksti Lidojumu grāmatiņā, un veikti vismaz 30 (trīsdesmit) lidojumi ar šasijas motoparaplānu tandēmā ar dažādu svara kategoriju pasažieriem dažādos meteoroloģiskajos apstākļos, SIV kurss, Instruktoru rekomendācija;

4.8.3. Instruktors var rekomendēt pilotu PL2 kvalifikācijas saņemšanai, kad pretendents ir veicis lidojumus ar šasijas motoparaplānu tandēmā ar dažādu svara kategoriju pasažieriem dažādos meteoroloģiskajos apstākļos;

4.8.4. Praktisko apmācību programma:

- 1) Tandēma spārna izcelšana starta pozīcijā (priekšējais starts),
- 2) Tandēma spārna asimetriska izcelšanu,

- 3) Tandēma spārna apzināta izcelšana līdz galam virs galvas (A-rindu palaišana pareizajā brīdī),
- 4) Pasažiera instruktāžas process (šasijas motoparaplāna uzbūve, dokumentācija par riska uzņemšanos sakarā ar bīstamu sporta veidu, kā pareizi startēt, kur turēt rokas starta brīdī un lidošanas ar šasijas motoparaplānu procesā, ko darīt piezemēšanās procesā, u.c. jautājumi),
- 5) Problēmsituāciju simulācija un analīze startā un nosēžoties,
- 6) Pilota un un pasažiera piesprādzēšanās atkārtota pārbaude pirms starta,
- 7) Rezerves izpletnis, izpletna roktura un āķīšu pārbaude pirms lidojuma ar šasijas motoparaplānu,
- 8) Pirmslidojuma pārbaude (ķiveru, kāju un vēdera slēdžu pārbaude, rezerves roktura pārbaude, rāčijas darbības pārbaude),
- 9) Trimmeru lietošana,
- 10) Augstuma samazināšana pasažiera sliktas pašsajūtas gadījumā,
- 11) Tandēma šasijas motoparaplāna vadība ar vienu roku,
- 12) Efektīva šasijas paraplāna "noraušana" uz zemes stiprā vējā,
- 13) 20 (divdesmit) lidojumus ar šasijas motoparaplānu tandēmā ar dažādu svara kategoriju pasažieriem dažādos meteoroloģiskajos apstākļos:
 - 2 (divi) lidojumi ar šasijas motoparaplānu tandēmā ar Instruktoru teorētisko zināšanu apgūšanai un dažādu uzdevumu veikšanai – ar manevrēšanu un piezemēšanos, izmantojot *swoop* tehniku,
 - 2 (divi) lidojumi ar šasijas motoparaplānu tandēmā ar Instruktoru pasažiera lomā dažādu uzdevumu veikšanai – ar manevrēšanu un piezemēšanos, izmantojot *swoop* tehniku,
 - 16 (sešpadsmit) lidojumi ar šasijas motoparaplānu tandēmā (ar saviem pasažieriem dažāda svara kategorijās) Instruktoru uzraudzībā, izmantojot radiosakarus dažādu uzdevumu veikšanai – ar manevrēšanu un piezemēšanos, izmantojot *swoop* tehniku;
- 14) Visos lidojumos ar šasijas motoparaplānu paralēls uzdevums ir korekta pacelšanās un korekta piezemēšanās, knābienu kontroles īpatnības ar tandēma paraplānu.

4.9. Paraplānu pilotu apmācības programma T kvalifikācijai

4.9.1. Kandidātiem nav jākārt eksāmens;

4.9.2. Prasības paraplāna pilotu T kvalifikācijas iegūšanai: C vai D kvalifikācija, minimālais nolidojums vismaz 100 (simts) stundas, ko apliecina ieraksti Lidojumu grāmatiņā, SIV kurss, Instruktoru rekomendācija;

4.9.3. Praktisko apmācību programma:

- 1) Tandēma spārna izcelšana starta pozīcijā (priekšējais, atmuguriskais starts);
- 2) Tandēma spārna asimetriska izcelšanu;
- 3) Tandēma spārna apzināta izcelšana līdz galam virs galvas (A-rindu palaišana pareizajā brīdī);
- 4) *Groundhandling* kopā ar pasažieri gan stiprā, gan vājā vējā;
- 5) Pasažiera instruktāžas process (paraplāna uzbūve, vinčošanas process, dokumentācija par riska uzņemšanos sakarā ar bīstamu sporta veidu, kā pareizi startēt, kur turēt rokas starta brīdī un lidošanas procesā, kurā brīdī drīkst iesēsties lidošanas iekarē, ko darīt piezemēšanās procesā, u.c. jautājumi);
- 6) Problēmsituāciju simulācija un analīze startā un nosēžoties;
- 7) Pilota un un pasažiera sakabināšana un atkārtota pārbaude pirms starta;
- 8) Rezerves izpletnis, izpletna roktura un āķīšu pārbaude pirms lidojuma;
- 9) Pirmslidojuma pārbaude (ķiveru, kāju un vēdera slēdžu pārbaude, atkabes abu atsaišu pārbaude, iekaru trapeču pārbaude, rezerves roktura pārbaude, rāčijas darbības pārbaude);
- 10) Trimmeru lietošana;
- 11) Augstuma samazināšana pasažiera sliktas pašsajūtas gadījumā;
- 12) Vinčošanās dažādos virzienos viena lidojuma laikā lielāka augstuma iegūšanai;
- 13) Vinčošanās sānu vējā;
- 14) Tandēma paraplāna vadība ar vienu roku;
- 15) Efektīva tandēma spārna "noraušana" uz zemes stiprā vējā;

16) Tandēmlidojumu īpatnības dažādos lidojumu režīmos;

4.9.4. Instruktors var rekomendēt pilotu T kvalifikācijas saņemšanai, kad pretendents veicis vismaz 20 (divdesmit) lidojumus ar paraplānu tandēmā ar dažādu svara kategoriju pasažieriem dažādos meteoroloģiskajos apstākļos:

- 1) 2 (divi) lidojumi ar paraplānu tandēmā ar instruktoru teorētisko zināšanu apgūšanai un dažādu uzdevumu veikšanai – *wingovers*, spirāles, ausis ar manevrēšanu un piezemēšanās, izmantojot *swoop* tehniku;
- 2) 8 (astoņi) lidojumi ar paraplānu tandēmā ar instruktoru pasažiera lomā: 2 (divi) lidojumi - ausis + manevrēšana; 3 (trīs) lidojumi - *wingovers*; 3 (trīs) lidojumi – spirāles;
- 3) 10 (desmit) lidojumi ar paraplānu tandēmā (ar saviem pasažieriem dažāda svara kategorijās) Instruktoru uzraudzībā, izmantojot radiosakarus – 5 (pieci) *wingovers*, 5 (piecas) spirāles;
- 4) Visos lidojumos ar paraplānu tandēmā paralēls uzdevums ir korekta pacelšanās un korekta piezemēšanās, knābienu kontroles īpatnības ar tandēma paraplānu, nosēšanās ar *swoop* tehniku.

4.9.4. Apmācības programmas izpilde.

4.9.4.1. Paraplāna pilota apmācība sākas ar teorētisko apmācību, lai paraplāna pilots varētu pielietot teorētiskās zināšanas veicot mācību lidojumus tandēmā ar pasažieri;

4.9.4.2. Par paraplāna pilota teorētisko un praktisko apmācību atbildīgs ir Instruktors;

4.9.4.3. Praktisko apmācību var uzsākt, ja ir apgūts teorētisko zināšanu minimums tandēma paraplāna ekspluatācijā, lidojumu ar tandēmu teorijā un noteikumos;

4.9.4.4. Teorētiskā apmācība notiek klases nodarbību veidā, izmantojot video un vizuālos mācību līdzekļus. Apmācībai tiek izmantoti sekojoši mācību līdzekļi:

- 1) literatūra, kas saistīta ar lidojumiem tandēmā,
- 2) video materiāli tandēmu pilotu apmācībai,
- 3) praktiskas nodarbības uz zemes un gaisā.

4.9.4.5. Teorētiskās apmācības programmas saturs /stundas/:

1) Inventārs /3 stundas/

- paraplāns

- audums
- stropes un stropju nolietojumu kontrole
- EN sertifikācija
- svara dakša

- rezerves izpletnis

- dažādi modeļi
- sertifikācija
- dažādi darbības režīmi
- nolietojuma kontrole un apkope

- iekares

- ģeometrija un pozīcijas
- regulēšana
- nolietojuma kontrole un apkope

2) Aerodinamika, Lidošanas mehānika /3 stundas/

- Vektori

- Spiediens

- Gaisa plūsma Cx

- Spārna profils

- Spēki un to iedarbe
 - Aerodinamiskie spēki
 - Spiediena punkts
 - Lift and Drag
- AOA izmaiņas un limiti (angle of attack)

- Sakļaušanās
- Stall
- Inducētā vilkšana un kopējais vilkšanas spēks
- Lidošanu ietekmējošie faktori
 - kopējie spēki un pilots
 - augstums un spārna leņķis
 - līdzsvars starp celbspēju un vilkmi
 - spārna dakšas izmaiņas un to ietekme uz spēkiem
 - Knābiena (*pendulum*) ietekme
 - spiediena punkta izmaiņas
 - stabils profils vs nestabils profils
 - spārna bremzēšana
 - inerces un enerģijas zaudēšana
 - lietuss ietekme uz spārna profilu
 - vēja gradients
- Lidojumu mehānika
 - *Pitch*
 - pagriezieni ar paraplānu
- 3) Pilotēšana /1 stunda/
- Kas ir pilotāža
 - Aerodinamiskie un svārsta kustības
 - Knābiena uzsākšana, samazināšana un apturēšana
 - *Roll* kustības uzsākšana un apturēšana
 - Pilotāžas prasmes
- Pilotāžas kļūdas
 - Pārkontrolēšana
 - Par maz kontroles
 - Nepareiza kontrole
- SIV
 - Kas jādara klasiskajos negadījumos
 - Asimetriskā sakļaušanās
 - Šlipse
 - Pilna priekšējā sakļaušanās
 - *Stall*
 - *Spin*
 - Spirāle
 - Kaskāde
 - Neitrālā spirāle
- 4) Meteoroloģija un aeroloģija /3 stundas/
- Globālā meteoroloģija
 - Globālā cirkulācija un spiediena sistēmas
- Vietējā mēroga aeroloģija
 - Brīze
 - Objektu ietekme
 - Termāļi
 - Konverģence
- Laikapstākļu prognozēšana
 - Globālā laika prognozēšana un modeļi
 - Vietējie prognozēšanas veidi
 - Stabila un nestabila atmosfēra (*sounding*)

- Specifiski bīstami laikapstākļu fenomeni

5) Lidojumu kalnos specifika /2 stundas/

- Driftēšana un kā to pielietot
- Kā efektīvāk planēt
- Lidot ātri un efektīvi, kad un kā
- Pārlidošanas stratēģijas
- Labākais planējums vs ātrums
- *MacCready* stratēģija, kā to pielietot
- Lidošanas stratēģiju izvēle un pielietošana

6) Cilvēciskie faktori /3 stundas/

- Drošība
 - Riska homeostāze
 - Riska definīcija
 - Pasažiera brīfings
 - Cilvēka emocionālā stāvokļa analītika
- Psiholoģija
 - Risks un atlīdzība
 - Pedagoģija
 - Baiļu faktors
- Riska mazināšana
 - Negadījumu cēloņi
 - Kā izvairīties no negadījumiem
 - Ko darīt negadījuma gadījumā

7) Gaisa telpa un Likumdošana /2 stundas/

- Nacionālā un Eiropas Savienības likumdošana
- Starptautiskie brīvā lidojuma vēsture un noteikumi
- Tandēma pilota pienākumi un atbildība
- Apdrošināšana
 - Trešās personas civiltiesiskā apdrošināšana
 - Personiskā pasažiera apdrošināšana
 - Personiskā pilota apdrošināšana
- Lidojumu organizēšana
 - Lidojumu zona izvēle
 - Starta vietas, to izvēle un noteikumu ievērošana
 - Attiecības ar pasažieri
 - Pirmslidojumu sagatavošanās
 - Lidojumu īstenošana, dažādie lidojumu režīmi
 - Pēclidojumu procedūras

4.10. Paraplānu pilotu apmācības programma I kvalifikācijai

4.10.1. Kandidātiem ir izstrādāta apmācības programma, ko kandidāts var apgūt arī individuāli, bet viņiem ir jākārto teorijas eksāmens;

4.10.2. Prasības I kvalifikācijas iegūšanai

4.10.2.1. apmācību īstenošanai lidojumos ar paraplānu

- D un T kvalifikācijas licences,
- kopējais nolidojums D kvalifikācijai ne mazāk kā 200 (divi simti) stundas un T kvalifikācijai 70 (septiņdesmit) lidojumi, ko apliecina ieraksti Lidojumu grāmatiņā;
- SIV sertifikāts,
- vinčas operatora B kategorija,
- pieredze Instruktoru palīga amatā LPF licencētā skolā vai pie jebkura Instruktoru,

- prasmes vadīt teorētiskas un praktiskas pilotu apmācības atbilstoši LPF apstiprinātām programmām, ko apliecina LPF licencēts Instruktors,
- sekmīgi nokārtots teorijas eksāmens.

4.10.2.2. apmācību īstenošanai lidojumos ar motoparaplānu

- E un/vai E2 kvalifikācijas licences,
- kopējais nolidojums E kategorijai ne mazāk kā 300 (trīs simts) lidojumi un/vai E2 kvalifikācijai ne mazāk kā 70 (septiņdesmit) lidojumi, ko apliecina ieraksti Lidojumu grāmatiņā;
- SIV sertifikāts,
- pieredze Instruktora palīga amatā LPF licencētā skolā vai pie jebkura Instruktora,
- prasmes vadīt teorētiskas un praktiskas pilotu apmācības atbilstoši LPF apstiprinātām programmām, ko apliecina LPF licencēts Instruktors,
- sekmīgi nokārtots teorijas eksāmens.

4.10.2.3. apmācību īstenošanai lidojumos ar šasijas motoparaplānu

- PL1 un/vai PL2 kvalifikācijas licences,
- kopējais nolidojums PL1 kvalifikācijai ne mazāk kā 300 (trīs simts) lidojumi un/vai PL2 kvalifikācijai ne mazāk kā 70 (septiņdesmit) lidojumi, ko apliecina ieraksti Lidojumu grāmatiņā;
- SIV sertifikāts,
- pieredze Instruktora palīga amatā LPF licencētā skolā vai pie jebkura Instruktora,
- prasmes vadīt teorētiskas un praktiskas pilotu apmācības atbilstoši LPF apstiprinātām programmām, ko apliecina LPF licencēts Instruktors,
- sekmīgi nokārtots teorijas eksāmens.

4.10.3. Apmācības programmas izpilde.

4.10.3.1. Paraplāna pilota apmācība sākas ar teorētisko apmācību, lai paraplāna pilots varētu pielietot teorētiskās zināšanas īstenojot apmācību procesu;

4.10.3.2. Par paraplāna pilota teorētisko un praktisko apmācību atbildīgs ir **Instruktors**;

4.10.3.3. Praktisko apmācību var uzsākt, ja ir apgūts teorētisko zināšanu minimums, par kuru atbilstību pārliecinās Instruktors;

4.10.3.4. Teorētiskā apmācība notiek, izmantojot video un vizuālos mācību līdzekļus. Apmācībai tiek izmantoti sekojoši mācību līdzekļi:

- 1) literatūra, kas saistīta ar Instruktora darbu,
- 2) video materiāli par darbu Instruktora amatā,
- 3) praktiskas nodarbības kādā no LPF licencētām paraplānu skolām.

4.10.3.5. Teorētiskās apmācības programmas saturs /stundas/:

1) Pedagoģija /3 stundas/

- Apmācības metode

- Aktīvā
- Pasīvā

- Apmācību organizēšana

- Sagatavošanās
- Apmācība
- Secinājumi

2) Pašanalīze un citu personu atbilstības izvērtējums /1 stunda/

- Studenta sasniegumu objektīva izvērtēšana
- Instruktora darba objektīva pašanalīze
- Rutīna
- Iemesli, kāpēc apmācība nav izdevusies vai ir sarežģīta
- Mācību norises vieta
- Pedagoģija
- Enerģijas līmenis

- Attieksme
- Citi aspekti
- 3) Psiholoģija /3 stundas/
- Riska pārvaldība
 - Psiholoģija
 - Studenta prasmes
- Būtiskākie aspekti
 - Komunikācija
 - Emocijas
 - Personalitāte
 - Uzvedība
 - Motivācija
 - Stress
 - Risks

4) Radio komunikācija /2 stundas/

5) Instruktoru pienākumi un atbildība /2 stundas/

6) Ētika /2 stundas/

7) Starptautiskās tiesības paraplanierismā /1 stunda/

4.10.4. I kvalifikācijas licence tiek piešķirta ar LPF valdes lēmumu.

4.10.5. I kvalifikācija apmācību īstenošanai tiek piešķirta tikai tajās kvalifikācijās, kas ir norādītas paraplāna pilota licencē.

4.11. Paraplānu pilotu apmācības programma SIV⁶ kursam

4.11.1. Apmācības organizē LPF licencēta skola vai Instruktors;

4.11.2. Visu apmācību laiku glābšanas (vinčošanas) laivā jānodrošina vismaz 2 (divu) personu atrašanās – pieredzējis vinčotājs un laivas vadītājs, par kura kvalifikāciju atbild apmācību organizators. Vinčošana var tikt veikta arī ar citu pasīvo vinču, kas ir uzmontēta uz vai pie automašīnas, vai tās salonā/bagāžniekā. Vinčošana var tikt veikta arī ar aktīvo vinču, kā arī starts var tikt veikts no nogāzes. Tādā gadījumā glābšanas laivā jānodrošina 1 (vienas) personas atrašanos – pieredzējuša laivas vadītāja, kuram drīkst būt 1–2 (viens līdz divi) palīgi;

4.11.3. Piedalīties apmācībās drīkst tikai paraplāna piloti, kuriem ir vismaz B kvalifikācijas paraplāna pilota licence;

4.11.4. SIV manevri tiek izpildīti tikai virs ūdens;

4.11.5. SIV manevrus paraplāna pilots drīkst veikt tikai gadījumā, ja ir nodrošināts pietiekams augstums un adekvāta (brīva lidojumiem) gaisa telpa manevru pilnvērtīgai un drošai izpildei. Paraplāna pilotam ir aizliegts veikt manevru, ja viņš nav pārliecināts, ka pēc manevru izpildes varēs droši atgriezties un piezemēties Instruktoru norādītajā zonā;

4.11.6. Organizatori nodrošina atbilstoši aprīkotu laivu, lai personāls spētu nodrošināt paraplāna pilotiem maksimālu augstumu manevru izpildei un/vai lai maksimāli ātri varētu nodrošināt nokļūšanu pie ūdenī piezemējušā paraplāna pilota;

4.11.7. Apmācībās tiek izmantotas rācijas, lai pilots un Instruktors var dzirdēt pat tad, kad ir liels vēja troksnis. Ja rācija nedarbojas, uzdevumu izpilde tiek atcelta;

4.11.8. Glābšana vestē ir obligāts paraplāna pilota apmācību ekipējums;

4.11.9. Pilotam jābūt ekipētam ar rezerves izpletni/-ņiem, ko iepriekš pārbauda Instruktors;

4.11.10. Apmācībās virs ūdens paraplāna pilots drīkst piedalīties tikai ar iekarēm, kurām ir atvienots protektors;

4.11.11. Par paraplāna pirmslidojuma pārbaudi atbild pilots. Gadījumā, ja tiek konstatēti kādi bojājumi spārna vai stropju daļā, par to nekavējoties jāinformē Instruktors;

⁶No franču valodas - *Simulation d'Incident en Vol*, kas angļu valodā - *Simulated Incidence in Flight* un latviešu valodā – Negadījumu simulācija lidojumā ar paraplānu.

4.11.12. Drīkst lidot tikai ar atbilstoša izmēra spārniem, saskaņā ar inventāra ražotāja instrukciju. Gadījumā, ja paraplāns ir nonācis ūdenī, turpināt apmācību uzdevumu izpildi paraplāna pilots drīkst tikai pēc spārna pilnīgas izžāvēšanas;

4.11.13. Karabiņu attālumam jābūt noregulētam atbilstoši iekares ražotāja noteiktajiem standartiem. Pārāk plašs vai sašaurināts karabiņu attāluma regulējums var radikāli ietekmēt spārna uzvedību un samazināt paraplāna pilota drošību apmācību uzdevumu izpildes laikā;

4.11.14. Paraplāna trimmeriem, ja tādi ir, jābūt noregulētiem standarta pozīcijā;

4.11.15. Lidojumiem virs ūdens tiek izmantotas tikai divdaļīgās vinčošanas atkabes;

4.11.16. Paraplānu pilotiem obligāti jāpiedalās drošības instruktāžā, kur Instruktors sniedz informāciju par apmācību mērķi un norisi, iespējamajiem riskiem, par pilotu rīcību ārkārtas gadījumā (piemēram, ja pārtrūkuši radiosakari starp paraplāna pilotu un Instrukturu), par bīstamību nepareizas paraplāna pilota rīcības gadījumā, par priekšnoteikumiem obligātai rezerves izpletņa lietošanai, par rezerves piezemēšanās laukumiem un citiem ar paraplāna pilota drošību saistītiem jautājumiem. Par drošības instruktāžas norises vietu un laiku paraplāna pilots savlaicīgi tiek informēts. Drošības instruktāža tiek organizēta ne ātrāk kā 1 (vienu) mēnesi pirms apmācībām un ne vēlāk kā 5 (piecas) dienas pirms apmācībām. Instruktors, pēc nepieciešamības, var noteikt papildus drošības instruktāžas apmācību laikā;

4.11.17. Paraplāna pilots drīkst veikt apmācību uzdevumu tikai ar Instruktora atļauju. Ja Instruktors dod atļauju apmācību uzdevuma izpildei, bet paraplāna pilots nejūtas droši, ir novērojamas veselības problēmas (piemēram, slikta pašsajūta) vai paraplāna pilots nav sapratis uzdevumu, paraplāna pilota pienākums ir informēt Instrukturu un atteikties no uzdevuma izpildes. Jebkura apmācību uzdevumu izpilde ir brīvprātīga un atkarīga tikai un vienīgi no paraplāna pilota lēmuma;

4.11.18. Paraplānu pilotiem jābūt instruētiem rezerves izpletņa izmantošanā un par piezemēšanos ūdenī;

4.11.19. Instruktors ir atbildīgs par detalizētu apmācību uzdevumu izskaidrošanu paraplāna pilotam, t.sk. par potenciāliem sarežģījumiem, kā piemēram, *šlipes* un *tvisti*;

4.11.20. Paraplāna pilotam jāizlasa un jāsaprot spārna, ar kuru paraplāna pilots plāno piedalīties SIV, instrukciju;

4.11.21. Apmācību uzdevuma izpildi paraplāna pilots drīkst uzsākt tikai ar Instruktora atļauju. Instruktors pirms atļaujas došanas, pārliecinās, ka paraplāna pilots atrodas drošā augstumā virs ūdens krātuves, vietā, kur kontroles zaudēšanas gadījumā paraplāna pilots netiek nonests pa vējam virs sauszemes un ir iespējams sazināties ar paraplāna pilotu. Instruktors vada pa rāciju paraplāna pilotu manevra izpildes laikā;

4.11.22. Viena apmācību lidojuma laikā paraplāna pilotam ir iespēja veikt uzdevumu atkārtoti vai kombinēt dažādu uzdevumu izpildi. Pēc katra uzdevuma izpildes paraplāna pilotam ir jānostabilizē spārnu un jāsaņem Instruktora atļauja veikt konkrēto uzdevumu;

4.11.23. Paraplāna pilots uzdevumus pilda Instruktora noteiktā secībā. Gadījumā, ja Instruktors nav pārliecināts par uzdevuma izpildi, paraplāna pilots tiek aicināts uzdevuma izpildi atkārtot;

4.11.24. Apmācību uzdevumus var veikt pa daļām. Apmācību uzdevumus Instruktors nosaka katram paraplāna pilotam individuāli;

4.11.25. Apmācību uzdevumi tiek veikti sekojošā secībā:

- 1) Frontālā sakļaušanās,
- 2) Asimetriskā sakļaušanās, saglabājot kursu un vadāmību,
- 3) Noturēta asimetriskā sakļaušanās, saglabājot kursu un vadāmību, imitējot "šlīpsi",
- 4) *B-stall*,
- 5) *Wingover*,
- 6) Dziļā spirāle,
- 7) *Full Stall* robežas meklēšana,
- 8) *Full Stall*,
- 9) Negatīvā rotācija,

10) Rezerves izpletņa izmantošana;

4.11.26. Pēc apmācību uzdevumu izpildes Instruktors veic veikto uzdevumu analīzi. Veikto uzdevumu analīze var tikt veikta individuāli un grupā. Izpildīto uzdevumu analīzē tiek izmantoti filmētie video materiāli, ja tādi ir tikuši nodrošināti.

4.11.27. Sertifikātu par apmācību programmas apguvi paraplāna pilots saņem tikai pēc pilnas apmācību programmas apgūšanas. Sertifikāts ir vienota parauga, to paraksta SIV organizators un LPF Prezidents.

4.12. Apmācības programma vinču operatoriem

4.12.1. Apmācības vada pieredzējis vinču operators-instruktors, t.i. persona, kurai ar LPF valdes lēmumu ir piešķirta vinčas operatora B kategorija;

4.12.2. Visu apmācību laiku vinčas operators – students atrodas vinču operatora-instruktora uzraudzībā;

4.12.3. Apmācību uzdevumus un izpildes secību vinču operators – instruktors nosaka katram vinčas operatoram – studentam individuāli;

4.12.4. Apmācību programma ietver teorētiskās (3 (trīs) stundas) un praktiskās (100 (simts) uzdevumi ar vinčas operatoru- instruktoru) apmācības;

4.12.5. Teorētiskās apmācības ietver sekojošas tēmas:

1) Pareizs paraplāna profils startā,

2) Sākuma slodze startā, atrašanās no zemes,

3) Vinčošanas process:

- trose trajektorija vinčošanas laikā un uzreiz pēc vinčošanas pārtaukšanas,

- pilota iespējamais apdraudējums apkārtējiem cilvēkiem,

- teritorijas izmantošanas vinčošanai saskaņošana ar zemes īpašnieku,

- pārbaudes veikšana vai ceļa posms, kas tiks izmantots vinčošanās, ir brīvs no šķēršļiem,

- koki / vadi vinčošanas trajektorijā,

- pilota lidojuma trajektorijas korigēšana,

4) Pilota atkabināšanās gaisā process,

5) Rīcība problēmsituāciju gadījumos:

- trose plīšana,

- pilota neatkabināšanās,

- trose pilnīga iztīšanās/zaudēšana,

- pilota starts ar šlipsi,

- vinčas ieķīlēšanās,

- pilota novirzīšanās no kursa,

- *lokauta* situācijas,

6) Priekšējie un atmuguriskie starti,

7) Starti sānvējā,

8) Trose satīšana,

9) Vinčas trose savienošana (ja tā pārplīsusi),

10) Vinčas tehniskā uzbūve un darbības principi,

11) Vinčošanas atšķirības ar aktīvo un pasīvo vinču,

12) Vinčošana stiprā vējā,

13) Vinču ar regulējamu un neregulējamu slodzi darbības principi,

14) Vinčas operatora atbildība;

4.12.6. Praktiskās apmācības:

4.12.6.1. Par apmācību vinčošanai uz pasīvās vinčas kopējo apjomu lēmumu pieņem vinčas operators – instruktors, bet ne mazāku kā:

- vinčošana uz pasīvās vinčas 20 (divdesmit) reizes blakus nobraukt,

- vinčas vadītājs bez vinčošanas 20 (divdesmit) reizes,

- vinčas operators bez autovadišanas 20 (divdesmit) reizes,
 - pilotu ar dažādu izmēru spārniem vinčošana – 40 (četrdesmit) reizes, pildot vienlaicīgi vinčas operatora un vinčas auto vadītāja pienākumus;
- 4.12.6.2. Par apmācību vinčošanai uz aktīvās vinčas kopējo apjomu lēmumu pieņem vinčas operators – instruktors, bet ne mazāku kā:
- vinčošana uz aktīvās vinčas, stāvot blakus vinčotājam 50 (piecdesmit) reizes,
 - pilotu ar dažādu izmēru spārniem vinčošana – 50 (piecdesmit) reizes;
- 4.12.6.3. Pēc apmācību uzdevumu izpildes vinčas operators - instruktors veic veikto uzdevumu analīzi. Veikto uzdevumu analīze tiek veikta individuāli;
- 4.12.7. Kategoriju A vai B piešķir LPF valde, iekavās pie piešķirtās kategorijas norādot atzīmi “Aktīvā” un/vai “Pasīvā”) pēc atzīta vinču operatora – instruktora pieteikuma saņemšanas un iesniegtās informācijas izvērtēšanas;
- 4.12.8. Informācija par LPF atzītiem vinču operatoriem tiek publicēta LPF mājas lapā.

5. Lidojumu ar paraplānu plānošana un izpildes kārtība

5.1. Lidojumus ar paraplāniem LR teritorijā organizē un īsteno atbilstoši spēkā esošiem LR normatīvajiem aktiem un LPF lēmumiem. Gadījumā, ja šajā Rokasgrāmatā vai LPF lēmumos nav norādīts vai ir norādīts citādāk, ikvienam paraplāna pilotam ir jāvadās pēc LR normatīvo aktu un starptautisko lēmumu, kas jāievēro LR gaisa telpā, noteikumiem.

5.2. Lidojumu ar paraplānu plānošanā un izpildē (gan mācību, gan patstāvīgo) ievēro sekojošus noteikumus:

5.2.1. Paraplāna pilots pirms lidojuma ar paraplānu pārliedz, vai:

5.2.1.1. inventāram ir veikta tehniskā apkope saskaņā ar inventāra izgatavotāja tehniskās apkopes dokumentāciju (lietojot nesertificētu inventāru, par tā tehnisko atbilstību drošiem un sabiedrībai draudus neradošiem lidojumiem ar paraplānu, t.sk. civiltiesiskā kārtā, pilnā mērā atbild paraplāna pilots);

5.2.1.2. ir uzrādāmi atbilstoši dokumenti (vai dokumentu fiziskās /digitālās kopijas), kas apliecina, ka nepastāv ierobežojumi, lai persona nodarbotos ar paraplanierismu:

1) derīgs personas apliecināšanas dokuments,

2) derīga atbilstošas kvalifikācijas paraplāna pilota licence, t.sk. pilotiem, kuriem paraplāna pilota licenci ir izdevusi cita izdevējvalsts kā Latvijā, vienlaicīgi ar paraplāna pilota licenci ir jāuzrāda FAI IPPI (*International Pilot Proficiency Identification*) karte;

5.2.1.3. ir spēkā esoša trešo personu (civiltiesiskā) un nelaimes gadījumu apdrošināšanas polise (vēlama);

5.2.1.4. nav spēkā esoši NOTAM plānotā lidojuma ar paraplānu maršrutā, kas aizliegtu tur lidot ar paraplānu, motoparaplānu vai šasijas motoparaplānu;

5.2.2. Paraplāna, motoparaplāna vai šasijas motoparaplāna pasažieriem, ja lidojumu ar paraplānu plānots veikt tandēmā, ir sniegta instruktāža par drošības noteikumiem:

1) paraplāna, motoparaplāna vai šasijas motoparaplāna uzbūvi,

2) būtisku informāciju, kas jāņem vērā pacelšanās un nolaišanās laikā,

3) drošības jostu lietošanu,

4) rezerves izpletni,

5) rīcību iespējamā avārijas situācijā;

5.2.3. ar rezervi ir uzpildīts nepieciešamais degvielas daudzums plānotā lidojuma ar paraplānu maršruta veikšanai (tikai motoparaplāniem un šasijas motoparaplāniem);

5.2.4. ir saņemta informācija par meteoroloģisko apstākļu atbilstību plānotā lidojuma ar paraplānu veikšanai;

5.2.5. ir attiecīgajam personu skaitam atbilstošs ekipējums:

1) ķivere,

2) glābšanas vestes, ja lidojums ar paraplānu, motoparaplānu vai šasijas motoparaplānu plānots virs ūdenskrātuvēm,

3) sertificēta iekares sistēma,

4) paraplāns, kurš ir iekļauts Paraplānu pilotu reģistrā, ko uztur LPF, un kurā tiek norādīts paraplāna sērijas numurs un paraplāna īpašnieks,

5) rezerves izpletnis,

6) altimetrs;

Paraplāna pilotam ir divpusēju sakaru radiostacija, kas darbojas aviācijas frekvencē, ja plānots veikt lidojumu ar paraplānu kontrolējamā gaisa telpā vai plānota Eiropas Savienības ārējās robežas šķērsošana;

5.2.6. Paraplāna pilotam ir transponders (gaisa satiksmes kontroles radara sistēmas sastāvdaļa,

kas izvietota uz gaisa kuģa un, saņemot zemes radara signālu, automātiski raida speciālu kodētu atbildes signālu), ja lidojumu ar paraplānu plānots veikt gaisa telpas zonās, kur prasība lietot transponderu ir obligāta;

5.2.7. ir ar Latvijas Gaisa satiksmi saskaņots lidojuma plāns, ja plānots veikt lidojumu ar paraplānu kontrolējamā gaisa telpā vai plānota Eiropas Savienības ārējās robežas šķērsošana.

5.3. Mācību un jebkuri lidojumi ar paraplānu ir aizliegti:

5.3.1. ja lidojumu ar paraplānu veikšanas zonā ir novērojama negaisa aktivitāte;

5.3.2. nakts laikā;

5.3.3. nokrišņu laikā;

5.3.4. lidojumiem ar paraplāniem slēgtās zonās.

5.4. Lidojumi ar paraplānu aviācijas skatēs tiek organizēti atbilstoši spēkā esošiem Ministru kabineta (turpmāk – MK) noteikumiem, kas nosaka kārtību, kādā veicami civilās aviācijas lidojumi aviācijas skatēs.

5.5. Lidojumi ar paraplānu tiek veikti, ievērojot Vizuālās redzamības noteikumus (turpmāk - VFR).

5.6. Lidojumu ar paraplānu paraugdemonstrējumi virs apdzīvotām vietām veicami tikai ar Civilās aviācijas aģentūras (turpmāk - CAA) atļauju.

5.7. VFR lidojumi ar motoparaplāniem un šasijas motoparaplāniem:

5.7.1. netiek veikti virs blīvi apdzīvotiem pilsētu rajoniem, mazpilsētām vai ciemiem, vai cilvēku pulcēšanās vietām brīvā dabā augstumā, kas mazāks nekā 300 m (1000 ft) virs augstākā šķēršļa 600 m rādiusā ap paraplānu un visos citos rajonos zemāk par 150 m (500 ft) virs zemes vai ūdens vai 150 m (500 ft) virs augstākā šķēršļa 150 m (500 ft) rādiusā ap gaisa kuģi, ja vien netiek veikts pacelšanās vai nolaišanās manevrs⁹;

5.7.2. ārpus apdzīvotām vietām tiek veikts atļautā minimālā augstumā, kas tiek noteikts tā, lai motora apstāšanās gadījumā varētu veikt drošu avārijas piezemēšanos.

5.8. Lidojumu ar paraplānu uzskaitē ir jāveic saskaņā ar LPF paraplāna pilota licenču zturēšanas kārtību.

5.9. Paraplāna pilota veselības stāvoklim ir jāatbilst plānotajam lidojumam ar paraplānu, motoparaplānu vai šasijas motoparaplānu, par ko atbildīgs ir paraplāna pilots.

5.10. Paraplāna pilota atbildība par lidojumu ar paraplānu plānošanu un īstenošanu un obligāto inventāru un tā uzturēšanu tiek noteikta Rokasgrāmatā, CAA lēmumos, LR normatīvajos aktos un starptautiskos lēmumos, kas saistoši LR teritorijā un gaisa telpā.

5.11. Par paraplānu pilotu informēšanu par aktuāliem un paraplānu pilotiem saistošiem noteikumiem un lēmumiem atbild LPF, ar valdes lēmumu nosakot kārtību kā informēšana īstenojama.

5.12. LPF nozīmē vai pilnvaro personu vai personas, kura vai kuras ir atbildīga vai atbildīgas par paraplānu lidojumu ar paraplānu plānošanas un īstenošanas uzraudzību atbilstoši LR normatīviem aktiem un LPF lēmumiem.

5.13. Lidojumi ārpus Latvijas tiek īstenoti saskaņā ar tās valsts, kurā lidojumus plānots veikt, nacionālo likumdošanu un spēkā esošiem gaisa telpas lietošanas noteikumiem.

⁸ Saskaņā ar Komisijas īstenošanas regula (ES) Nr.923/2012 (26.09.2012.) ar ko nosaka vienotus lidojumu noteikumus un ekspluatācijas normas aeronavigācijas pakalpojumiem un procedūrām – nakts” ir laika periods no civilās vakara krēslas beigām līdz civilās rītausmas sākumam. Civilā krēsla beidzas vakarā, kad saules diska centrs atrodas 6° zem horizonta, un sākas rītā, kad saules diska centrs atrodas 6° zem horizonta.

⁹ KOMISIJAS ĪSTENOŠANAS REGULA (ES) Nr. 923/2012 (2012. gada 26. septembris), ar ko nosaka vienotus lidojumu noteikumus un ekspluatācijas normas aeronavigācijas pakalpojumiem un procedūrām un ar ko groza Īstenošanas regulu (ES) Nr. 1035/2011 un Regulas (EK) Nr. 1265/2007, (EK) Nr. 1794/2006, (EK) Nr. 730/2006, (EK) Nr. 1033/2006 un (ES) Nr. 255/2010 - SERA 5005. Vizuālo lidojumu noteikumi f) apakšpunkts

6. Iesaistītās personas un rīcība gaisa telpas izmantošanas pārkāpumu gadījumos, nelaimes gadījumu, incidentu, nopietnu incidentu vai atgadījumu izmeklēšanas gadījumos un paraplānu pilotu atbildība

6.1. Gaisa telpas izmantošanas pārkāpumu gadījumos, nelaimes gadījumu, incidentu, nopietnu incidentu vai atgadījumu izmeklēšanas gadījumos, pilots sadarbojas ar LPF, LPF sadarbojas ar CAA vai tās nozīmētu inspektoru, Transporta nelaimes gadījumu un incidentu izmeklēšanas biroja, pašvaldību vai policijas darbiniekiem, Aviācijas meklēšanas un glābšanas koordinācijas centra darbiniekiem un nodrošina pilotu iesaistes un koordinēšanas pasākumus.¹⁰

6.2. Personas par visiem tām zināmajiem aviācijas nelaimes gadījumiem nekavējoties ziņo Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestam, Valsts policijai vai Koordinācijas centram¹¹.

6.3. Paraplāna pilota, kurš ir iesaistīts aviācijas incidentā, negadījumā vai nelaimes gadījumā un kurā ir iesaistītas trešās personas (policija, ātrā medicīniskā palīdzība, citas civilpersonas) vai bojāts trešo personu īpašums, 24 (divdesmit četru) stundu laikā iesniedz LPF ziņojumu par incidentu, negadījumu vai nelaimes gadījumu, saskaņā ar LPF noteikto kārtību¹².

6.4. LPF apkopo un veic paraplānu piloti gaisa telpas pārkāpumu¹³, incidentu, negadījumu un nelaimes gadījumu, kas saistīti ar paraplanierismu, uzskaiti, informē par tiem visas Latvijā esošās paraplānu pilotu skolas un paraplānu pilotus un veic izglītojošus pasākumus šādu gadījumu novēršanai nākotnē.

¹⁰ Par ziņošanu gaisa telpas izmantošanas pārkāpumu gadījumiem ar sekām <http://paragliding.lv/index.php?page=negadijumu-atskaite-forma>

¹¹ 05.10.1994. likums "Par aviāciju", 64.pants

¹² <http://paragliding.lv/index.php?page=negadijumu-atskaite-forma>

¹³ Likums "Par aviāciju" 12.nodaļa Administratīvie pārkāpumi civilās un militārās aviācijas jomā un kompetence administratīvā pārkāpuma procesā

7. Paraplānu pilotu skolu izveide un darbība Latvijā

7.1. Paraplānu pilotu skolas statuss tiek piešķirts ar mērķi nodrošināt kvalitatīvas paraplānu pilotu apmācības paraplānu pilotu licences saņemšanai Latvijā.

7.2. Lai iegūtu Paraplānu pilotu skolas statusu, LPF tiek iesniegts iesniegums brīvā formā, norādot vai juridiska persona vēlas saņemt:

7.2.1. Vispārējās skolas licenci;

7.2.2. Specializētās skolas licenci.

7.3. LPF mēneša laikā izskata iesniegumu. Gadījumā, ja lēmuma pieņemšanai nepieciešams saņemt papildus informāciju no iesniedzēja, LPF var pagarināt iesnieguma izskatīšanas termiņu uz laiku, kas atbilst informācijas pieprasīšanas un iesniegšanas laikam.

7.4. Paraplānu pilotu skolas statuss tiek piešķirts ar LPF valdes lēmumu.

7.5. Paraplānu pilotu skolas statusu var iegūt:

7.5.1. juridiska persona, kas ir LPF biedrs;

7.5.2. ja licencēšanas periodā Paraplānu pilotu skola statusa saņēmējs apņemas apmācīt:

7.5.2.1. ne mazāk kā 5 (piecus) skolniekus – topošos pilotus, kas apmācību noslēgumā iegūst A, B kvalifikāciju, ja pieteicējs vēlas saņemt Vispārējās paraplānu skolas statusu. Papildus Paraplānu pilotu skola var apmācīt nenoteiktu skaitu paraplāna pilotus, kas apmācību noslēgumā iegūst C, E, E2, PL1, PL2, T, I kvalifikāciju/-as pilota licenci, vinčas operatora kvalifikāciju vai SIV sertifikātu un/vai organizēt un vadīt SIV;

7.5.2.2. ne mazāk kā 5 (piecus) skolniekus – topošos pilotus, kas apmācību noslēgumā iegūst kādu no kvalifikācijām, kas norādītas pieteicēja iesniegumā, ja pieteicējs vēlas saņemt Specializētās paraplānu skolas statusu. Specializētā paraplānu skola ir tiesīga īstenot pilotu apmācības tikai tajās pilotu kvalifikācijās, kas norādītas Specializētās paraplāna skolas licencē.

7.5.3. ja juridiska persona ir noslēgusi vai apliecina, ka noslēgs 1 (viena) mēneša laikā no LPF lēmuma pieņemšanas par Vispārējās paraplānu skolas vai Specializētās paraplānu skolas (abas kopā sauktas – Paraplānu pilotu skola) statusa piešķiršanu līgumus (darba, uzņēmuma vai brīvprātīgā darba) ar ne mazāk kā 1 (vienu) Instruktoru;

7.5.4. ja pieteicējs apliecina, ka gadījumos, kad Paraplānu pilotu skola organizēs īslaicīgas apmācības kalnos ārpus Latvijas, apmācību procesā vienlaicīgi piedalīsies vismaz 2 (divi) Instruktori;

7.5.5. ja pieteicējs apliecina, ka apmācību procesā uz kvalifikācijām, kas paredz veikt skolnieku – topošo pilotu vinčošanu, piedalīsies vismaz 1 (viens) B kategorijas vinčas operators;

7.5.6. ja pieteicējs apliecina, ka apmācību procesā tiks izmantots tikai sertificēts paraplānierisma inventārs;

7.5.7. ja pieteicējs apliecina, ka tiks ievērota LPF valdes apstiprinātā kārtība attiecībā uz paraplānu skolas darbības civiltiesisko apdrošināšanu.

7.6. Paraplānu pilotu skolas pienākums ir par savu darbību līdz tekošā gada 15.janvārim LPF iesniegt atskaiti. Atskaite tiek iesniegta elektroniski LPF noteiktā kārtībā, par kuru Paraplānu pilotu skolas tiek informētas ne vēlāk kā līdz iepriekšējā gada beigām.

7.7. Paraplānu pilotu skolas statuss tiek piešķirts uz 5 (pieciem) gadiem.

7.8. Paraplānu pilotu skolu darbības uzraudzību veic LPF nozīmēta pilnvarotā persona. Paraplāna pilotu skolas apmācību vadītāja vai pilnvarota pārstāvja pienākums ir sadarboties ar LPF nozīmēto pilnvaroto personu, kas veic Paraplānu pilotu skolu darbības kontroli un nodrošināt piekļuvi jebkuriem ar Paraplānu pilotu skolas darbu saistītiem dokumentiem. Paraplānu skolas uzraudzības kārtību nosaka LPF valde.

7.9. Paraplānu pilotu skolas statusa pagarināšanai uz nākamo termiņu, Paraplānu pilotu skolas apmācību vadītājs vai pilnvarots pārstāvis iesniedz LPF iesniegumu elektroniski brīvā formā, LPF nozīmētās pilnvarotās personas par Paraplānu pilotu skolas darbības kontroli rekomendāciju un citus dokumentus, ko uzskata par nepieciešamiem. LPF izskata iesniegumu mēneša laikā. Gadījumā, ja nepieciešams saņemt papildus informāciju no iesniedzēja, LPF var pagarināt iesnieguma izskatīšanas termiņu uz laiku, kas atbilst informācijas pieprasīšanas un iesniegšanas laikam.

7.10. Paraplānu pilota skolas licences pagarināšanai tiek piemērotas visas šajā nodaļā noteiktās prasības.

7.11. Gadījumā, ja tiek konstatēti būtiski šajā Rokasgrāmatā, LPF un/vai CAA lēmumu izpildē, LR normatīvajos aktos noteiktās kārtības, ētikas normu vai interešu konfliktu pārkāpumi no Paraplānu pilotu skolas personāla puses, t.sk. atkārtoti pārkāpumi, LPF valde var pieņemt lēmumu par Paraplānu pilotu skolas licences apturēšanu uz laiku vai anulēšanu pēc savas iniciatīvas vai gadījumā, ja LPF tiek saņemts attiecīgs iesniegums:

7.11.1. jautājumu skata tuvākajā LPF valdes sēdē pēc pieteikuma vai iesnieguma saņemšanas. Uz LPF valdes sēdi LPF valdei ir pienākums uzaicināt Paraplānu pilotu skolas, par kuru jautājums tiek skatīts, pārstāvi. Gadījumā, ja Paraplānu pilotu skolas pārstāvis uz LPF valdes sēdi nav ieradies, LPF valde jautājumu var izskatīt bez pārstāvja klātbūtnes;

7.11.2. par LPF lēmumu Paraplānu pilotu skolas apmācību vadītājs vai pilnvarota persona tiek rakstiski informēta ne vēlāk kā 5 (piecu) dienu laikā pēc LPF valdes lēmuma pieņemšanas;

7.11.3. LPF valdes pienākums ir sniegt skaidrojumu par pieņemto lēmumu.

7.12. Paraplānu pilotu skolas pienākums ir iesniegt LPF aktualizētu informāciju (pārstāvji, kontaktinformācija, ar darbību saistīta, u.c.) 10 (desmit) dienu laikā no fakta konstatēšanas vai apstākļu iestāšanās.

7.13. Paraplānu pilotu skolas darbība tiek organizēta atbilstoši šai Rokasgrāmatai, LPF vai CAA lēmumiem un LR normatīvajiem aktiem.

8. Licencēšanas un Eksāmenu komisiju izveide un darbs un eksāmenu norise

8.1. Šie noteikumi nosaka kārtību, kādā tiek organizēta Licencēšanas komisijas un Eksāmenu komisijas (turpmāk - Komisijas) izveide un darbība un nosaka to pienākumus un tiesības, un eksāmenu norises kārtību.

8.2. Jebkuru Komisijas lēmumu var apstrīdēt LPF valdē. Jebkuru LPF lēmumu par paraplāna pilota licences piešķiršanu, apturēšanu vai anulēšanu var apstrīdēt CAA.

8.3. Licencēšanas komisijas izveide:

8.3.1. Licencēšanas komisijas sastāvs tiek apstiprināts ar LPF valdes lēmumu;

8.3.2. Licencēšanas komisija sastāv no 5 (pieciem) komisijas locekļiem;

8.3.3. Licencēšanas komisijas sastāvs tiek apstiprināts uz nenoteiktu laiku;

8.3.4. Licencēšanas komisijas locekļa amata pretendents izvirza LPF biedri;

8.3.5. Licencēšanas komisijas sastāvā tiek iekļauti Licencēšanas komisijas locekļi, kuru kvalifikācija un pieredze ļauj nodrošināt visus Licencēšanas komisijas uzdevumus, kas noteikti šajā Rokasgrāmatā;

8.3.6. Licencēšanas komisijas lēmumu pieņemšanā ir jāpiedalās ne mazāk kā 5 (pieciem) Licencēšanas komisijas locekļiem;

8.3.7. Licencēšanas komisijas lēmumi tiek pieņemti ar vienkāršu balsu vairākumu.

8.4. Eksāmenu komisijas izveide:

8.4.1. Eksāmenu komisijas sastāvs tiek apstiprināts ar LPF valdes lēmumu;

8.4.2. Eksāmenu komisija sastāv no vismaz 5 (pieciem) komisijas locekļiem;

8.4.3. Eksāmenu komisijas sastāvs tiek apstiprināts uz nenoteiktu laiku;

8.4.4. Eksāmenu komisijas locekļa amata pretendents izvirza LPF biedri;

8.4.5. Eksāmenu komisijas sastāvā tiek iekļauti Eksāmenu komisijas locekļi, kuru kvalifikācija un pieredze ļauj nodrošināt visus Eksāmenu komisijas uzdevumus, kas noteikti šajā Rokasgrāmatā;

8.4.6. Eksāmenu komisijas lēmumi tiek pieņemti vienbalsīgi.

8.5. Komisijas darbības vispārējie principi:

8.5.1. Komisijas locekļiem ir vienādas pilnvaras;

8.5.2. Komisijas darba kārtību veido LPF valde, Komisijas locekļi un par eksāmenu organizēšanu atbildīgā persona;

8.5.3. Par darbu Komisijās tās locekļi var saņemt atalgojumu un izdevumu, kas saistīti ar pienākumu izpildi, segšanu;

8.5.4. Komisijas lēmumi tiek noformēti rakstiski;

8.5.5. Lēmumu pieņemšanā par paraplāna pilotu kvalifikācijas piešķiršanu drīkst piedalīties tikai tie Komisijas locekļi, kam ir atbilstoša lēmumu pieņemšanai paraplāna pilota kvalifikācija;

8.5.6. Komisijas lēmumus apstiprina LPF Prezidents.

8.6. Licencēšanas komisijas pienākumi:

8.6.1. Izskatīt strīdus starp Eksāmenu komisijas locekļiem, ja tādi radušies;

8.6.2. Citu valstu paraplanierisma (vai līdzvērtīgu) federāciju izdotu licenču (pilotu apliecību) atzīšana vai pielīdzināšana LPF noteiktajām prasībām;

8.6.3. Izskatīt jautājumus par pilota licences apturēšanu vai anulēšanu, ja tiek konstatēti konkrēti lidošanas noteikumu pārkāpumi, LPF lēmumu neievērošana, ētikas normu vai interešu konflikta pārkāpumi;

8.6.4. Piešķirt vai pagarināt paraplāna pilota kvalifikācijas strīdus gadījumos;

8.6.5. Vinčotāja - studenta bez paraplāna pilota kvalifikācijas pielaide vinčotāja apmācību

procesam.

8.7. Eksāmenu komisijas pienākumi:

8.7.1. Pēc tam, kad saņemts par eksāmenu organizēšanu atbildīgās personas pieprasījums, no sava vidus nozīmēt atbilstošus Eksāmenu komisijas locekļus eksāmenu pieņemšanai;

8.7.2. Eksāmenu pieņem ne mazāk kā 2 (divi) Eksāmenu komisijas locekļi vai to aizvietotāji - LPF valdes vai Licencēšanas komisijas locekļi, no kuriem ne mazāk kā 2 (diviem) ir jābūt konkrētam eksāmenam atbilstoša pilota kvalifikācija.

8.8. Komisiju tiesības:

8.8.1. LPF pilnvaroto pārstāvju funkciju veikšana;

8.8.2. Jautājumu izskatīšanas LPF valdē iniciēšana;

8.8.3. Komisiju lēmumu pieņemšanā pieaicināt dažādu jomu LPF atzītus ekspertus;

8.8.4. Pieprasīt no paraplānu pilotiem, kandidātiem, LPF un citām saistītām personām papildus informāciju lēmumu pieņemšanai.

8.9. Eksāmenu organizēšana un lēmumu pieņemšana:

8.9.1. Eksāmenu organizēšanu koordinē LPF valdes nozīmēta persona:

- 1) apkopo informāciju par kandidātu interesi kārtot eksāmenu,
- 2) pārbauda iesniegtos dokumentus un tajos norādīto datu atbilstību,
- 3) veic nolikuma atbilstības pārbaudi (ja attiecināms),
- 4) koordinē nepieciešamo eksāmenu komisijas locekļu klātbūtni,
- 5) nodrošina eksāmenu biļešu pavairošanu (ja attiecināms),
- 6) nodrošina eksāmenu norises savlaicīgu izziņošanu,
- 7) koordinē maksājumu veikšanu pirms eksāmenu norises,
- 8) koordinē pilotu licenču izgatavošanu un nodošanu īpašniekam,
- 9) veic atbilstošus ierakstus Paraplānu pilotu reģistrā,
- 10) uzkrāj ar licencēšanu saistītus dokumentus, kas nav LPF valdes pārziņā (nodošanas-pieņemšanas akti, rekomendācijas, apstiprināti eksāmenu protokoli, Komisijas lēmumi, u.c.);

8.9.2. Kandidāts uz eksāmenu ierodas ar Instruktora apliecinājumu, kurā brīvā formā sniegta informācija par kandidāta gatavību eksāmenam;

8.9.3. Kandidāta teorētisko zināšanu rakstveida pārbaudi pēc teorētiskā eksāmena atbilžu iesniegšanas veic Eksāmenu komisijas pārstāvis;

8.9.4. Teorētiskais eksāmens:

8.9.4.1. Kopējais teorētiskā eksāmena jautājumu skaits:

- 1) B kvalifikācijai – 50 (piecdesmit) par B kvalifikācijas apmācību kursu,
- 2) C kvalifikācijai – 30 (trīsdesmit) par C kvalifikācijas apmācības kursu,
- 3) E kvalifikācijai – 30 (trīsdesmit) par E kvalifikācijas apmācības kursu,
- 4) PL1 kvalifikācijai - 30 (trīsdesmit) par PL1 kvalifikācijas apmācības kursu;

8.9.4.2. Paraplāna pilota B kvalifikācijai sastāv no 7 (septiņām) daļām, no kurām katra satur vairākus jautājumus par:

- 1) Gaisa tiesības,
- 2) Lidojumu ar paraplānu principi, aerodinamika,
- 3) Meteoroloģija,
- 4) Aeroloģija,
- 5) Paraplāna uzbūve un ekspluatācija, inventārs,
- 6) Medicīna un cilvēciskais faktors,
- 7) Lidojuma ar paraplānu raksturojums, plānošana un navigācija;

8.9.4.3. Paraplāna pilota C kvalifikācijai sastāv no 4 (četrām) daļām, no kurām katra satur vairākus jautājumus par:

- 1) Aerodinamika un aeroloģija,
 - 2) Meteoroloģija,
 - 3) Medicīna un cilvēciskais faktors,
 - 4) Lidojuma ar paraplānu īpatnības termālos apstākļos;
- 8.9.4.4. Paraplāna pilota E kvalifikācijai sastāv no 5 (piecām) daļām, no kurām katra satur vairākus jautājumus par:
- 1) Gaisa tiesības,
 - 2) Pilotēšanas īpatnības,
 - 3) Cilvēciskais faktors un vibrācijas ietekme,
 - 4) Motoparaplāna uzbūve un ekspluatācija, inventārs,
 - 5) Pirmslidojuma ar motoparaplānu sagatavošanās, drošības minimumu ievērošana;
- 8.9.4.5. Paraplāna pilota PL1 kvalifikācijai sastāv no 5 (piecām) daļām, no kurām katra satur vairākus jautājumus par:
- 1) Gaisa tiesības,
 - 2) Pilotēšanas īpatnības,
 - 3) Cilvēciskais faktors un vibrācijas ietekme,
 - 4) Šasijas motoparaplāna uzbūve un ekspluatācija, inventārs,
 - 5) Pirmslidojuma ar šasijas motoparaplānu sagatavošanās, drošības minimumu ievērošana.
- 8.9.4.6. Teorētiskie eksāmeni notiek pēc pareizā varianta izvēles principa;
- 8.9.4.7. Eksāmens skaitās nokārtots, ja ir pareizi atbildēts vismaz uz 90% no visiem teorētiskā eksāmena jautājumiem;
- 8.9.4.8. Gadījumā, ja pilots nav nokārtojis teorētisko eksāmenu, atkārtoti to var kārtot pēc papildus sagatavošanās, bet ne ātrāk kā pēc 5 (piecām) dienām;
- 8.9.4.9. Par teorētisko eksāmenu jautājumu sagatavošanas koordinēšanu atbild LPF valdes nozīmētā/-ās persona/-as;
- 8.9.4.10. Teorētisko eksāmenu biļešu izplatīšana rakstiski ir aizliegta;
- 8.9.5. Pilotēšanas tehnikas un praktisko iemaņu pārbaude:
- 8.9.5.1. Pilotēšanas tehnikas un praktisko iemaņu pārbaudi veic Eksāmenu komisija;
- 8.9.5.2. Pilotēšanas tehnika un tās elementi B kvalifikācijai tiek pārbaudīti pēc sekojoša plāna:
- 1) Pirmslidojuma sagatavošanās un inventāra pārbaude,
 - 2) Paraplāna pacelšana un noturēšana lidojuma ar paraplānu stāvoklī,
 - 3) Augstuma uzņemšana un trajektorijas izturēšana,
 - 4) Lēzenās spirāles (2-3 apgriezieni) un iziešana no tām (sasniedzot -4/-5 m/s lejupejošo ātrumu)
 - 5) "Ausu" saliekšana, vadišana ar svaru,
 - 6) Mērķa nosēšanās precizitāte, finišs;
- 8.9.5.3. Pilotēšanas tehnika un tās elementi E un PL1 kvalifikācijai tiek pārbaudīti pēc sekojoša plāna:
- 1) Pirmslidojuma sagatavošanās un inventāra pārbaude,
 - 2) Paraplāna pacelšana un noturēšana lidojuma ar paraplānu stāvoklī,
 - 3) Augstuma uzņemšana un trajektorijas noturēšana,
 - 4) Lidojuma virziena maiņa par 90, 180, 270, 360 un 720 grādiem ar izeju uz sākuma punktu, kur attiecināms, ar spārna sagāzumu līdz 40 grādiem,
 - 5) Pielidošana piezemēšanās laukumam ar piezemēšanās atcelšanu augstumā ne zemāk par 10m.
 - 6) Mērķa nosēšanās precizitāte, finišs;
- 8.9.5.4. Eksāmenu komisija pirms eksāmena lidojuma veikšana nosaka konkrētā eksāmena lidojuma uzdevumu. Jebkuru lidojuma ar paraplānu, motoparaplānu vai šasijas paraplānu elementu var atkārtot vienu reizi. Eksāmenu komisija jebkurā brīdī var pārtraukt pārbaudi, ja uzskata, ka pretendents nav gatavs pārbaudes lidojumiem;
- 8.9.5.5. Praktiskās pārbaudes nenokārtošanas gadījumā kandidāts var kārtot eksāmenu atkārtoti pēc attiecīgo pilotēšanas elementu apgūšanas, bet ne ātrāk kā pēc 5 (piecām) dienām.

8.10. Prasības pilotu kvalifikācijas saņemšanai:

8.10.1. Paraplāna pilota B, E, C, PL1 kvalifikācijas kandidātam tiek noteiktas sekojošas zināšanu pārbaudes:

- 1) rakstiskais eksāmens par teorētisko zināšanu apguvi,
- 2) pilotēšanas tehnikas un praktisko iemaņu pārbaude;

8.10.2. Paraplāna pilota D, I, T, E2, PL2 un vinčas operatora kvalifikācija kandidātam tiek noteiktas sekojošas zināšanu pārbaude - saskaņā ar kvalifikācijas saņemšanai noteiktajām prasībām.

8.11. Visu kvalifikāciju paraplāna pilotu licenču un LPF noteikto sertifikātu saņemšanai obligāta prasība ir atbilstoša Instruktorā vai vinčas operatora-instruktorā apliecinājums.

8.12. Citās valstīs izdotu licenču (pilotu apliecību) atzīšana:

8.12.1. LPF atzīst par spēkā esošām ārvalstīs izdotās paraplāna pilotu licences (apliecības) lidojumu ar paraplānu, motoparaplānu vai šasijas motoparaplānu veikšanai Latvijas teritorijā, ja:

- 1) to lūdz paraplāna pilots vai to pieprasa jebkuras valsts paraplanierisma federācija, civilās aviācijas aģentūra vai līdzīgas institūcijas vai tās pilnvarotas institūcijas – izvērtējot LPF iesniegtos dokumentus un atzīstot, ka prasības kvalifikācijas iegūšanai nav zemākas kā Latvijā noteiktās;
- 2) tiek uzrādīta IPPI karte, izņemot gadījumus, ja:
 - rodas šaubas par licences (apliecības) derīgumu,
 - rodas šaubas par pilota kvalifikāciju.

9. Izsniegto pilotu licenču derīguma termiņš un uzturēšanas kārtība

9.1. Pilota licence (turpmāk - licence) tiek izsniegta uz 5 (pieciem) gadiem.

9.2. Noteikumi attiecas uz visiem paraplāna pilotiem.

9.3. Kvalifikācijas uzturēšanas noteikumi B kvalifikācijai.

9.3.1. Lidojumu grāmatiņā reģistrēti lidojumi ar paraplānu vismaz 20 (divdesmit) stundas (turpmāk - st) kopskaitā 5 (piecu) kalendāro gadu (turpmāk – gadu) laikā no licences izsniegšanas brīža;

9.3.2. Gadījumā, ja pilotam, pagarinot pilota licenci pirmo reizi, nav iespēju uzrādīt nolidojumu Lidojumu grāmatiņā, pilota kvalifikāciju, atbilstoši ierakstiem drukātā Lidojumu grāmatiņā, novērtē un ar savu parakstu apliecina Instruktors vai lēmumu pieņem Komisija.

9.4. Kvalifikācijas uzturēšanas noteikumi C kvalifikācijai.

9.4.1. Lidojumu grāmatiņā reģistrēti lidojumi ar paraplānu vismaz 40 (četrdesmit) st kopskaitā 5 (piecu) gadu laikā no licences izsniegšanas brīža;

9.4.2. Gadījumā, ja pilota uzrādītais nolidojums ir mazāks, pilota atbilstību pieprasītai kvalifikācijai izvērtē Komisija;

9.4.3. Ja C kvalifikācijas pilots papildus lūdz piešķirt FAI IPPI *SafePro Para 4A* kvalifikāciju, pilots papildus iesniedz informāciju par savu dalību ne mazāk kā 5 (piecās) FAI 2.kategorijas sacensībās nosēšanās precizitātē ar paraplānu.

9.5. Kvalifikācijas uzturēšanas noteikumi D kvalifikācijai.

9.5.1. Lidojumu grāmatiņā reģistrēti lidojumi ar paraplānu vismaz 100 (simts) st kopskaitā 5 (piecu) gadu laikā no licences izsniegšanas brīža, t.sk vismaz 1 (viens) lidojums ar paraplānu virs 100 (simts) punktiem pēc vērtējuma un lidojumi ar paraplānu kalnos - vismaz 15 (piecpadsmit) stundas;

9.5.2. Gadījumā, ja pilota uzrādītais nolidojums ir mazāks, pilota atbilstību pieprasītai kvalifikācijai izvērtē Komisija.

9.6. Kvalifikācijas uzturēšanas noteikumi E kvalifikācijai.

9.6.1. Lidojumu grāmatiņā reģistrēti lidojumi ar motoparaplānu vairāk kā 30 (trīsdesmit) st kopskaitā 5 (piecu) gadu laikā no licences izsniegšanas brīža;

9.6.2. Gadījumā, ja pilotam, pagarinot pilota licenci pirmo reizi, nav iespēju uzrādīt nolidojumu, pilota kvalifikāciju, atbilstoši ierakstiem Lidojumu grāmatiņā, novērtē Instruktors, pilota atbilstību E kvalifikācijai apliecinot ar savu parakstu, vai lēmumu pieņem Komisija.

9.7. Kvalifikācijas uzturēšanas noteikumi E2 kvalifikācijai.

9.7.1. Lidojumu grāmatiņā reģistrēti vairāk kā 20 (divdesmit) lidojumi ar motoparaplānu tandēmā 5 (piecu) gadu laikā no licences izsniegšanas brīža;

9.7.2. Gadījumā, ja pilotam nav iespēju uzrādīt nolidojumu, pilota kvalifikāciju, atbilstoši ierakstiem Lidojumu grāmatiņā, novērtē Instruktors, pilota atbilstību E2 kvalifikācijai apliecinot ar savu parakstu, vai lēmumu pieņem Komisija.

9.8. Kvalifikācijas uzturēšanas noteikumi PL1 kvalifikācijai.

9.8.1. Lidojumu grāmatiņā reģistrēti lidojumi ar šasijas motoparaplānu vairāk kā 30 (trīsdesmit) st kopskaitā 5 (piecu) gadu laikā no licences izsniegšanas brīža;

9.8.2. Gadījumā, ja pilotam, pagarinot pilota licenci pirmo reizi, nav iespēju uzrādīt nolidojumu pilota kvalifikāciju, atbilstoši ierakstiem Lidojumu grāmatiņā, novērtē Instruktors, pilota atbilstību PL1 kvalifikācijai apliecinot ar savu parakstu, vai lēmumu pieņem Komisija.

9.9. Kvalifikācijas uzturēšanas noteikumi PL2 kvalifikācijai.

9.9.1. Lidojumu grāmatiņā reģistrēti vairāk kā 20 (divdesmit) lidojumi tandēmā ar šasijas motoparaplānu 5 (piecu) gadu laikā no licences izsniegšanas brīža.

9.9.2. Gadījumā, ja pilotam nav iespēju uzrādīt nolidojumu, pilota kvalifikāciju, atbilstoši ierakstiem Lidojumu grāmatiņā, novērtē Instruktors, pilota atbilstību PL2 kvalifikācijai apliecinot ar savu parakstu, vai lēmumu pieņem Komisija.

9.10. Kvalifikācijas uzturēšanas noteikumi T kvalifikācijai.

9.10.1. Lidojumu grāmatiņā reģistrēti vairāk kā 50 (piecdesmit) lidojumi tandēmā 5 (piecu) gadu laikā no licences izsniegšanas brīža;

9.10.2. Gadījumā, ja pilotam nav iespēju uzrādīt nolidojumu, pilota kvalifikāciju, atbilstoši ierakstiem Lidojumu grāmatiņā, novērtē Instruktors, pilota atbilstību T kvalifikācijai apliecinot ar savu parakstu, vai lēmumu pieņem Komisija.

9.11. Kvalifikācijas uzturēšanas noteikumi I kvalifikācijai.

9.11.1. Pilots brīvā formā informē LPF par savu darbību, pildot Instruktora pienākumus:

- skolnieku-pilotu, kuri ir apmācīti (ne mazāk kā 5 (pieci) skolnieki – piloti, kuri apmācību noslēgumā ieguvuši A, B, C, D, E, E2, PL1, PL2, I vai T kvalifikāciju/-as pilota apliecību, SIV sertifikātu vai vinčotāja kvalifikāciju) saraksts,
- mācību lidojumu organizēšana un nodrošināšana skolniekiem-pilotiem dažādos lidojuma ar paraplānu režīmos,
- SIV manevru izpildes video ieraksts, kas veikts ne vēlāk kā 2 (divus) gadus pirms iesnieguma par I kvalifikācijas pagarināšanu iesniegšanu;
- apliecinājums, ka tiks ievērota LPF valdes apstiprinātā kārtība attiecībā uz I kvalifikācijas pilotu civiltiesisko apdrošināšanu;
- informāciju par savas kvalifikācijas paaugstināšanu, sasniegumiem lidojumos ar paraplānu, drošas lidošanas kursu vadīšanu, u.c.,
- apliecinājums, ka tiks ievērota LPF valdes apstiprinātā kārtība attiecībā uz savas kvalifikācijas paaugstināšanu (ja tāda tiek noteikta);

9.11.2. LPF valdei ir tiesības pieprasīt no pilota papildus informāciju I kvalifikācijas atbilstības izvērtēšanai;

9.11.3. Gadījumā, ja LPF valde nevar gūt pārliecību par pilota atbilstību I kvalifikācijai, LPF valdei ir pienākums pieņemt lēmumu par papildus pasākumu veikšanu no pilota puses savas kvalifikācijas apliecināšanai un/vai paaugstināšanai un noteikto pasākumu īstenošanas termiņiem. Izņēmuma tiesības LPF valde var izmantot tikai gadījumā, ja ir iestājušies objektīvi apstākļi;

9.11.4. Pilota darbība, pildot Instruktora pienākumus, tiek ieskaitīta tikai kvalifikācijās, kas ir iekļauta Instruktora pilota licencē.

9.12. Lai pieņemtu lēmumu par pilota licences pagarināšanu vai jaunas kvalifikācijas piešķiršanu, pilots nosūta noteikta parauga iesniegumu LPF, klāt pievienojot kvalifikāciju pierādošus dokumentus (ieraksti Lidojumu grāmatiņā, Instruktora apliecinājums, apliecinājums par veselības stāvokli, kvalifikācijas celšanas kursi, personīgi sasniegumi lidojumos ar paraplānu, u.c.). Gadījumā, ja pilots savlaicīgi (t.i. līdz pilota licences derīguma termiņa beigām) nav iesniedzis augstākminēto iesniegumu LPF, Instruktora apliecinājums, kas apliecina pilota prasmju un zināšanu atbilstību licencē, kas tiek pagarinātas, noteiktai kategorijai / kategorijām, kļūst par obligātu prasību.

10. Vinčošana Latvijas Republikas teritorijā

10.1. Paraplānu pilotu vinčošana notiek ievērojot LR gaisa telpas lietošanas noteikumus.

10.2. Par paraplānu vinčošanas organizēšanu atbild vinčas operators, izņemot gadījumus, kad lidojumu ar paraplānu organizēšanas zonā atrodas personāls, kuram pakļaujas vinčas operators.

10.3. Pirms paraplāna pilota vinčošanas uzsākšanas, vinčas operators vai personāls, kuram pakļaujas vinčas operators, pārliecinās, ka:

10.3.1. pilotam ir spēkā esoša paraplāna pilota licence;

10.3.2. pilots nav alkohola vai narkotisko vielu ietekmē;

10.3.3. pilotam ir pieredze vinčošanai ar konkrēta tipa vinču;

10.3.4. pilotam ir pilota prasmēm un lidojumam ar paraplānu atbilstošs aprīkojums.

10.4. Vinčas operators vai personāls, kuram pakļaujas vinčas operators, informē tuvumā esošās personas par drošības pasākumiem, kas jāievēro paraplānu aktivitātes zonā, t.sk. par aizliegumu atrasties starta zonā. Visa vinčošanas procesa laikā vinčas operators vai personāls, kuram pakļaujas vinčas operators, seko līdz drošības pasākumu ievērošanai uz zemes un gaisā.

10.5. Vinčošanas laikā automašīnai, kura ir aprīkota ar vinču, ir jābūt ieslēgtām avārijas gaismām vai oranžai bākugunij.

10.6. Paraplānu vinčošana ir atļauta LPF Licencēšanas komisijas atzītiem vinču operatoriem.

10.7. Vinčas operatoram vai personālam, kuram pakļaujas vinčas operators, ir tiesības atteikt vinčošanu jebkuram paraplāna pilota, nesniedzot nekādus papildus skaidrojumus.

10.8. LPF nodrošina, ka LPF Licencēšanas komisijas atzītu vinčas operatoru (vārds, uzvārds) saraksts ir publiski pieejams LPF mājas lapā www.paragliding.lv un tas tiek regulāri atjaunots.

10.9. Vinčošana tiek organizēta atklātās teritorijās, kur paraplāna pilota vinčošanai un vinčas trošes satīšanai ir pietiekama brīva gaisa telpa un teritorija uz zemes. Nepieciešamās brīvās gaisa telpas un teritorijas uz zemes izmēri ir nosakāmi individuāli, atbilstoši vinčas tipam. Par paraplānu vinčošanai nepieciešamo brīvo gaisa telpu un teritorijas uz zemes izmēru noteikšanu atbild vinčas operators.

10.10. Vinčas operators un personāls, kuram pakļaujas vinčas operators, nes atbildību par rīcību vinčošanas laikā, kas atkarīgas no vinčas operatora vai personāla, kuram pakļaujas vinčas operators, bet nenes atbildību par pilota rīcību un pilota rīcības sekām.

11. Lidojumu ar paraplāniem paredzētas gaisa telpas elastīgas izmantošanas bīstamajās zonās nosacījumi

11.1. Lidojumiem ar paraplānu paredzētas gaisa telpas elastīgas izmantošanas bīstamās zonas (turpmāk - zona) nosaka CAA.

11.2. LPF pēc informācijas saņemšanas par zonas noteikšanu, ar LPF rīkojumu nozīmē zonas lidojumu vadītāju/-us, norādot kontaktinformāciju.

11.3. Lidojumu ar paraplānu vadītājam/-iem ir pienākums informēt LPF par izmaiņām lidojumu vadītāju sastāvā un/vai to norādītajā kontaktinformācijā ne vēlāk kā 1 (vienas) dienas laikā pēc fakta konstatēšanas.

11.4. LPF rīkojumā paraplānu pilotiem un lidojumu vadītājiem tiek norādīta kārtība, kas jāievēro lidojumu ar paraplānu organizēšanā un norisē konkrētā zonā, par ko tiek izdots LPF rīkojums.

12. Dopinga lietošanas ierobežošanas normatīvo aktu prasību ievērošana pilotu vidū un antidopinga pasākumu īstenošana atbilstoši Latvijas Republikā pastāvošajai kārtībai

12.1. Paraplānu pilotiem vispārējā kārtībā ir jāievēro Latvijas Republikā pastāvošos normatīvos aktus dopinga lietošanas ierobežošanas un antidopinga pasākumu īstenošanas jomā.¹⁴

12.2. Paraplānu pilotiem papildus 12.1.punktā minētajiem normatīvajiem aktiem ir saistoši un jāievēro FAI Antidopinga noteikumi un procedūras.¹⁵

12.3. LPF nodrošina dopinga lietošanas ierobežošanas normatīvo aktu prasību ievērošanu paraplānu pilotu vidū un antidopinga pasākumu īstenošanu atbilstoši LR pastāvošajai kārtībai.

14 Aktuālai informācijai lūdz sekot var Latvijas Antidopinga biroja mājas lapā www.antidopings.lv

15 FAI Anti-doping rules and procedures <https://www.fai.org/anti-doping-rules-procedures>

13. Dokumentu paraugi

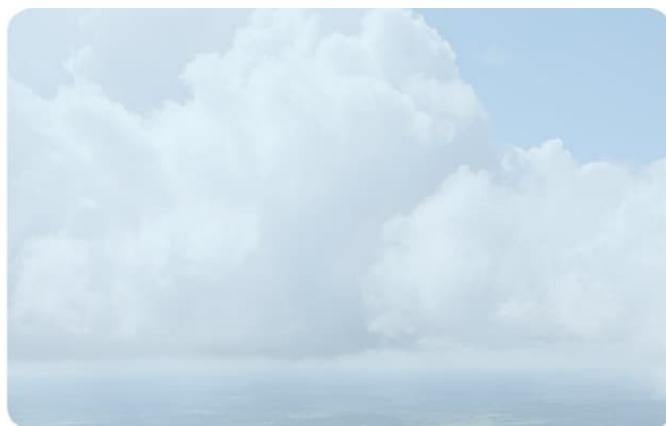
13.1. Pilota licences paraugs

KATEGORIJA CATEGORY	KATEGORIJAS NOSAUKUMS CATEGORY NAME	1. Vārds / First Name 2. Uzvārds / Last Name 3. Personas kods / Personal ID 4. Dzimšanas datums / Date of birth 5. Dzimums / Sex 6. Valstiskā piederība / Nationality 7. Planiera tips / Glider Type 8. Izdota / Date of Issue 9. Derīga līdz / Valid Until 10. Kategorija / Category 11. Licences Nr. / Licence No. 12. Pilota paraksts / Pilot signature 13. Izdevējestāde, paraksts / Issued by, authority signature
B	pilots	B - pilot, C - advanced pilot, D - cross country pilot, E - powered paraglider pilot, E2 - powered paraglider tandem pilot, PL1 - trike pilot, PL2 - trike tandem pilot, T - tandem pilot, I - instructor
C	pieredzējis pilots	
D	maršrutu pilots	
E	motoparaplāna pilots	
E2	motoparaplāna tandēma pilots	
PL1	šasijas motoparaplāna pilots	
PL2	šasijas motoparaplāna tandēma pilots	
T	tandēma pilots	
I	instruktors	

01001

13.2. Vinču operatora licences paraugs

13.3. Apmācību sniedzēja licences paraugs

LATVIJAS PARAPLANIERISMA FEDERĀCIJA

PILOTU APMĀCĪBAS SKOLAS

LICENCE NR. 00/2022

"SKOLAS NOSAUKUMS"

"Skolas nosaukums", reģ. Nr. 00000000000, skolas licence piešķirta saskaņā ar Latvijas Paraplanierisma federācijas Rokasgrāmatu un tā atbilst Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem.

Šīs licences īpašniekam ir tiesības veikt darbību, ievērojot Latvijas Paraplanierisma federācijas Rokasgrāmatā norādītos nosacījumus, kā arī ierobežojumus un speciālos noteikumus, ja tādi minēti.

Šī licence nav nododama citai juridiskai personai.

Skolas licence pagarināta ar dd.mm.gggg. LPF Valdes lēmumu un derīga 5 (piecus) gadus, dd.mm.gggg. - dd.mm.gggg., ja vien tās darbība netiek pārtraukta vai atcelta.

Latvijas Paraplanierisma federācijas
valdes priekšsēdētājs Normunds Pakulis

dd.mm.gggg

(datums)

(paraksts)

13.4. Maksas pakalpojumu cenrādis

- Maksa par eksāmenu uz B kategoriju ir 60 EUR.
- Maksa par eksāmenu uz C kategoriju ir 30 EUR.
- Maksa par eksāmenu uz E vai PL1 kategoriju ir 40 EUR.
- Licences uzturēšanas maksa gadā - 15 EUR.

Licence ir derīga 5 gadus no izdošanas dienas. Licences uzturēšanas maksa apmaksājama pirms licences izdošanas par visu licences derīguma termiņa periodu - 5 (pieciem) gadiem, kopā 5 x 15EUR = 75 EUR.

13.5. SIV kursa apliecības paraugs

SIV 2022

ŠIS CERTIFIKĀTS AR LEPNUMU TIEK PASNIEGTS

VĀRDS UZVĀRDS

par pilnu SIV kursa iziešanu

VĀRDS UZVĀRDS

amats

VĀRDS UZVĀRDS

Latvijas Paraplanierisma federācijas
valdes priekšsēdētājs

13.6. Iesnieguma paraplāna pilota vai aviācijas personāla licences saņemšanai paraugs (turpinājumā)

LPF prezidents

Normunds Pakulis

PIETEIKUMA VEIDLAPA pilota licences saņemšanai kategorijām B, C, E, PL1

Vārds	
Uzvārds	
E-pasts	
Tālrūņa Nr.	
Dzimšanas datums dd/mm/gggg	
Personas kods	
Kontaktpersonas vārds, uzvārds, tel. nr.	

Iesniedzot pieteikumu pilota kategorijas saņemšanai, kopā ar aizpildītu pieteikuma veidlapu **tiek pievienoti sekojoši dokumenti:**

- pases formāta digitāla **fotogrāfija** ne vecāka par 6 mēnešiem;
- **paraksta foto** (nepieciešams, jo licencēs ir integrēta IPPI, kuras izsniegšanas prasībās ir uz licences izvietot pilota parakstu);
- Pretendentam jāuzrāda Licencēšanas Komisijas koordinators **apliecinājums par pilota veselības stāvokli** - spēkā esoša Medicīniskā uzziņa vai izziņa no ģimenes ārsta;
- **kategorijas C** pretendentiem - kvalifikācijas prasību izpilde - **reģistrētie lidojumi XContest mājas lapā** saskaņā ar LPF Rokasgrāmatas prasībām par reģistrētiem lidojumiem saņemamajai kategorijai, nosūtīt linku vai "screenshot" no sava profila XContest mājaslapā.

Saskaņā ar 24.02.2021. LPF Valdes sēdes lēmumu:

1. **Maksa par eksāmena kārtotānu ir:**
 - Maksa par eksāmenu uz B kategoriju ir **60 EUR**;
 - Maksa par eksāmenu uz C kategoriju ir **30 EUR**;
 - Maksa par eksāmenu uz E vai PL1 kategoriju ir **40 EUR**.
2. **Pilota licences uzturēšanas maksa** gadā noteikta 15,00 (piecpadsmit) eiro. Licence tiek izsniegta ar maksimālo derīguma termiņu – 5 gadi. Licences tiek izsniegtas ar integrētu IPPI karti. Kopējā maksa par licences uzturēšanu uz **5 gadiem – 75 EUR**, apmaksājama kopā ar maksu par eksāmenu. Licenču uzturēšanas maksa samaksājama par visu izsniedzamās licences darbības periodu ar bankas pārskaitījumu uz LPF norēķinu kontu.

Rekvizīti maksājumam:

Biedrība "Latvijas Paraplanierisma Federācija", reģ. Nr.: 40008062282

A/S SWEDBANK, konta Nr. LV77HABA0551012413176

Maksājuma uzdevumā norāde: "Maksa par eksāmenu un licences uzturēšanu, vārds, uzvārds".

Licences saņemšanas veidi (atzīmēt nepieciešamo):

1. saņemt licenci personīgi, sazinoties ar LPF licencēšanas koordinators (licences@paragliding.lv);
2. saņemt licenci pa pastu ierakstītā vēstulē (norādiet pilnu adresi: adresāts, iela/nr, pilsēta, pasta indekss, valsts) _____

Šajā gadījumā papildus izmaksas 3,50 EUR, samaksājamas kopā ar licences uzturēšanas maksu/eksāmena maksu uz LPF norēķinu kontu.

Pieteikuma iesniedzēja paraksts _____

Piekrītu, ka šajā iesniegumā norādītie personas dati tiek izmantoti tikai saskaņā ar LPF lēmumiem un nav izpaužami trešajām personām. Apliecinu, ka esmu informēts/-a, ka LPF ievēro Latvijas Republikas spēkā esošos normatīvos aktus, Eiropas Parlamenta un Padomes regulu (ES) 2016/679 par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu apriti.

PIETEIKUMA VEIDLAPA pilota licences saņemšanai kategorijām D, E2, PL2

Vārds	
Uzvārds	
E-pasts	
Tālruņa Nr.	
Dzimšanas datums dd/mm/gggg	
Personas kods	
Kontaktpersonas vārds, uzvārds, tel. nr.	

Iesniedzot pieteikumu pilota kategorijas saņemšanai, kopā ar aizpildītu pieteikuma veidlapu **tiek pievienoti sekojoši dokumenti:**

- pases formāta digitāla **fotogrāfija** ne vecāka par 6 mēnešiem;
- **paraksta foto** (nepieciešams, jo licencēs ir integrēta IPPI, kuras izsniegšanas prasībās ir uz licences izvietot pilota parakstu);
- Pretendentam jāuzrāda Licencēšanas Komisijas koordinators **apliecinājums par pilota veselības stāvokli** - spēkā esoša Medicīniskā uzziņa vai izziņa no ģimenes ārsta.
- Kvalifikācijas prasību izpilde - **reģistrētie lidojumi XContest mājas lapā** saskaņā ar LPF Rokasgrāmatas prasībām par reģistrētiem lidojumiem saņemamajai kategorijai, nosūtot linku vai "screenshot" no sava profila XContest mājaslapā.

Saskaņā ar 24.02.2021. LPF Valdes sēdes lēmumu, **pilota licences uzturēšanas maksa** gadā noteikta 15,00 (piecpadsmit) eiro. Licence tiek izsniegta ar maksimālo derīguma termiņu – 5 gadi. Licences tiek izsniegtas ar integrētu IPPI karti. Licenču uzturēšanas maksa samaksājama par visu izsniedzamās licences darbības periodu ar bankas pārskaitījumu uz LPF norēķinu kontu. Lūdzu konsultēties ar Licencēšanas Komisijas koordinators par apmaksājamo licences uzturēšanas periodu.

Rekvizīti maksājumam:

Biedrība "Latvijas Paraplanierisma Federācija"

Reģ. Nr.: 40008062282

A/S SWEDBANK

Konta Nr. LV77HABA0551012413176

Maksājuma uzdevumā norāde: "Maksa par eksāmenu un licences uzturēšanu, vārds, uzvārds".

Licences saņemšanas veidi (atzīmēt nepieciešamo):

1. saņemt licenci personīgi, sazinoties ar LPF licencēšanas koordinators (licences@paragliding.lv);
2. saņemt licenci pa pastu ierakstītā vēstulē (norādiet pilnu adresi: adresāts, iela/nr, pilsēta, pasta indekss, valsts) _____

Šajā gadījumā papildus izmaksas 3,50 EUR, samaksājamas kopā ar licences uzturēšanas maksu/eksāmena maksu uz LPF norēķinu kontu.

Pieteikuma iesniedzēja paraksts _____

Piekrītu, ka šajā iesniegumā norādītie personas dati tiek izmantoti tikai saskaņā ar LPF lēmumiem un nav izpaužami trešajām personām. Apliecinu, ka esmu informēts/-a, ka LPF ievēro Latvijas Republikas spēkā esošos normatīvos aktus, Eiropas Parlamenta un Padomes regulu (ES) 2016/679 par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu apriti.

PIETEIKUMA VEIDLAPA pilota licences pagarināšanai kategorijām B, C, D, E, E2, PL1, PL2, T

Vārds	
Uzvārds	
E-pasts	
Tālruna Nr.	
Dzimšanas datums dd/mm/gggg	
Personas kods	
Kontaktpersonas vārds, uzvārds, tel. nr.	

Iesniedzot pieteikumu pilota kategorijas pagarināšanai, kopā ar aizpildītu pieteikuma veidlapu tiek pievienoti sekojoši dokumenti:

- pasēs formāta digitāla **fotogrāfija** ne vecāka par 6 mēnešiem,
- **paraksta foto** (nepieciešams, jo licencēs ir integrēta IPPI, kuras izsniegšanas prasībās ir uz licences izvietot pilota parakstu).
- Kvalifikācijas prasību izpilde - **reģistrētie lidojumi XContest mājas lapā** saskaņā ar LPF Rokasgrāmatas prasībām par nolidojumu pagarināmai kategorijai 5 (piecu) gadu laikā no iepriekšējās licences izsniegšanas brīža, nosūtot linku vai "screenshot" no sava profila XContest mājaslapā.
Ja pilotam nav iespēju uzrādīt prasīto nolidojumu/reģistrētos lidojumus Xcontest mājaslapā, tad:
 - **kategorijām B, E, E2, PL1, PL2 un T** nolidojumu, atbilstoši ierakstiem Lidojumu grāmatiņā novērtē Instruktors vai lēmumu pieņem Licencēšanas Komisija;
 - **kategorijām C un D** - lēmumu par kategorijas pagarināšanu pieņem Licencēšanas Komisija.
- Pretendentam jāuzrāda Licencēšanas Komisijas koordinātoram **apliecinājums par pilota veselības stāvokli** - spēkā esoša Medicīniskā izziņa vai izziņa no ģimenes ārsta.

Saskaņā ar 24.02.2021. LPF Valdes sēdes lēmumu, pilota licences uzturēšanas maksa gadā noteikta 15,00 (piecpadsmit) eiro. Licence tiek izsniegta ar maksimālo derīguma termiņu – 5 gadi. Licences tiek izsniegtas ar integrētu IPPI karti. Kopējā maksa par licences uzturēšanu uz **5 gadiem – 75 EUR**. Licenču uzturēšanas maksa samaksājama par visu izsniedzamās licences darbības periodu ar bankas pārskaitījumu uz LPF norēķinu kontu.

Rekvizīti maksājumam:

Biedrība "Latvijas Paraplanierisma Federācija"

Reģ. Nr.: 40008062282

A/S SWEDBANK

Konta Nr. LV77HABA0551012413176

Licences saņemšanas veidi (atzīmēt nepieciešamo):

1. saņemt licenci personīgi, sazinoties ar LPF licencēšanas koordinātoru (licences@paragliding.lv);
2. saņemt licenci pa pastu ierakstītā vēstulē (norādiet pilnu adresi: adresāts, iela/nr, pilsēta, pasta indekss, valsts) _____

Šajā gadījumā papildus izmaksas 3,50 EUR, samaksājamas kopā ar licences uzturēšanas maksu uz LPF norēķinu kontu.

Pieteikuma iesniedzēja paraksts _____

Piekrītu, ka šajā iesniegumā norādītie personas dati tiek izmantoti tikai saskaņā ar LPF lēmumiem un nav izpaužami trešajām personām. Apliecinu, ka esmu informēts/-a, ka LPF ievēro Latvijas Republikas spēkā esošos normatīvos aktus, Eiropas Parlamenta un Padomes regulu (ES) 2016/679 par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu apriņķi.